

ספרי' — אוצר החסידים — לויבאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים וחמשה

היכל
שלישי

קונטרס
מאמרי אדמו"ר הזקן

מכ"ק אדמו"ר הזקן
הרב רבי שניאור זלמן מליאדי
(בעל התניא והשו"ע)
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה מכתב יד

על ידי מערכת
„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

מפתח

ד	פאקסימיליא.....
ה	כי כארץ תוציא צמחה.....
ט	להבין ענין ראש השנה.....
יז	באדרז"ק (ד' רפ"ח ע"ב) מצחא דאתגלי.....
כה	להבין ענין ה' עינויים דיו"כ.....
ל	בזוהר פ' אמור (ד' ק"ג ע"ב) ר' אלעזר פתח כה אמר ה'.....

KUNTRES
MAAMOREI ADMUR HAZAKEN

Copyright © 2021
by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com

Orders Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213
(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148
www.kehot.com

All rights reserved.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

Printed in the United States of America

פתח דבר

לקראת יום שלישי שהוכפל בו כי טוב, י"ט כסלו, ראש השנה לחסידות הבעל"ט, הננו מוציאים לאור „קונטרס – מאמרי אדמו"ר הזקן“, הכולל חמשה מאמרים מאת כ"ק אדמו"ר הזקן.

מאמרים אלו נדפסים כאן בפעם הראשונה, מתוך תכריך גוכי"ק הרה"צ ר' משה בן אדמו"ר הזקן, שרשם בשעתו בעת שמיעת המאמרים מפי אביו כ"ק אדמו"ר הזקן*.

לתועלת הלומדים והמעיינים, הוספנו בשולי העמודים מראי מקומות וציונים, ובראש הקונטרס – פאקסימיליא מהכתב יד.

*

הקונטרס נערך על ידי הרה"ת ר' גבריאל שי' שפירא.

מערכת „אוצר החסידים“

יום הבהיר, י"ד כסלו, ה'תשפ"ב
ברוקלין, נ.י.

* תכריך כתי"י זה, הגיע לאחרונה לספריית אגו"ח באדיבות הרה"ח ר' משה ב"ר מאיר אורנשטיין. תכריך זה כולל גם ביאורי תפילה על דרך הקבלה, ולא ברור עדיין אם ביאורים אלו הם מכ"ק אדמו"ר האמצעי, או מר' משה בן אדמו"ר הזקן.

תורה ברבים. ש"ק פ' נצבי' שנת תקסו בעזרה"י ויתעלה

כ"י כארץ תוציא צמחה? וכגנה זרעיה תצמיח כו'. הנה כל³ הנביאים לא נתנבאו אלא לימות המשיח, וכל הנחמות של הנביאים המה מאלו⁴ דברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה לעתיד לבוא, אבל הקרן קיימת לעולם הבא ועל זה נאמר עי"פ לא ראתה וגו', והנה אף מפרותיהן שאוכלים בעולם הזה לעתיד לבוא המה בחי' שכר המצוה שיתגלה לעתיד לבוא בעולם הזה ממש, אוכלים אף עתה מהם ברוחניות למעלה ואינם מתגלים בבחי' גלוי ממש למטה בעולם הזה כי אם לעתיד לבוא, והיינו שכל התנחומין של הנביאים שנבאו על לעתיד לבוא, ישנם עתה במציאות למעלה בהעלם ברוחניות, ולא בגלוי בבחי' קיבול שכר ממש כנ"ל. וזהו כי כארץ תוציא וגו' כן הוי' האלקים יצמיח צדקה ותהלה לעתיד לבוא בבחי' גלוי בעולם הזה נגד כל הגוים ממש. וככה ממש עתה בר"ה ויו"כ ועשרת ימי תשובה יצמיח בחי' צדקה ותהלה למעלה ברוחניות נגד כל הגוים שלמעלה כו'.

ובאור הענין, דהנה בר"ה⁶ ויו"כ וכל עשרת ימי תשובה אומרים המלך הקדוש בתפלה, ולכאורה מה ענין של המלך הקדוש בעשרת ימי תשובה, מהו השייכות אל התשובה, בשלמא בר"ה לבדו שאז המלך⁷ המשפט יושב על כסא מרום כו' שהוא יום הדין לחיי. אך הענין הוא דהנה ארז"ל ישראל⁸ עלו במחשבה כו', פ"י ששרשם של נשמות ישראל הוא בחי' המחשבה עליונה שעלו במחשבה וכמארז"ל במי נמלך כו', רק שירדו ממקור שרשן, מחשבה עליונה, בסתר

(סד, ג). וראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' דש – בשם מהרש"א. ושם ע' שה סעי' ו' מציין לכמה מקומות.

(4) מאלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה לעתיד לבוא: פאה ספ"א. וראה קידושין לט, ה. וש"נ. לקו"ש כרך יט ע' 197 ואילך.

(5) עין לא ראתה: ישעי' סד, ג.

(6) בר"ה ויו"כ וכל עשרת ימי תשובה אומרים המלך הקדוש: ברכות יב, ב. שו"ע אדה"ז הל' ר"ה סתקפ"ב ס"א-ב.

(7) המלך המשפט יושב על כסא מרום: ראה ר"ה ח, סע"א. טז, א-ב. וראה ויק"ר כט, ח. שו"ע אדה"ז שם רסתקפ"ד.

(8) ישראל עלו במחשבה . . . במי נמלך: ב"ר פ"א, ד. פ"ח, ז. רות רבה פ"ב, ג. וראה מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ע' ז: וכמ"ש בזהר בפ' וימלוך אנא אמלוך.

(1) כי כארץ תוציא צמחה: נעתק מגוכתי"ק ר' משה בן כ"ק אדה"ז (כת"י מס' 45 יא, א).

הנחת כ"ק אדהאמ"צ (גוכתי"ק מס' 1025) נדפס במאמרי אדה"ז תקס"ו ח"ב ע' תש. ושם ע' תשט נמצא קיצורים להמאמר מכ"ק אדמו"ר הצ"צ.

מאמר זה באריכות מכ"ק אדהאמ"צ נדפס במאמרי אדהאמ"צ נצבים ע' תתצח ואילך. ובתוס' הגהות וכו' בלקו"ת נצבים נ, ב. ושם ק, א נדפסו קיצורים. ועם הגהות אחרות. אוה"ת נצבים כרך ו ע' ב"תג.

מאמרי אדהאמ"צ הנחות תקע"ז ע' שמ מיוסד על מאמר זה.

(2) כי כארץ תוציא צמחה: ישעי' סא, יא. [והוא מהפטורת פ' נצבים].

(3) כל הנביאים לא נתנבאו אלא לימות המשיח: ברכות לד, ב. מובא ברש"י עה"פ

המדרגה למטה מטה, בדבר⁹ ה' ית' שבעשרה מאמרות דבראשית, שבמאמר נעשה אדם נכללו¹⁰ כל הנשמות הנמשכות ממחשבה עליונה בבחי' הדבור עליון שירדו למטה להתלבש בגופים גשמיים שבעולם הזה.

והנה ידוע כלל גדול זה שהירידה¹¹ היא צורך עליה בכדי להתעלות בעלוי יותר מקדם הירידה כו'. והיינו כי תחלה מקדם אשר לא נעשה האדם למטה בגוף הגשמי, ה' צרורות¹² כל הנשמות בצרור החיים, המחשבה עליונה, את ה' ממש. ומבשרי¹³ אחזה, עד"מ אותיות המחשבה שבנפש המה נמשכים מבחי' השכל שבנפש, שמתלבש אור השכל בהאותיות המחשבה, וכמו כן תהות הדבור מהקו"ל, הוא הנמשך מהבל הלב, שכמו שיש הבדל¹⁴ בין המחשבה להדבור, שהמחשבה דקה ונעלמה, והדבור נרגש וגלוי לכל, אשר מעלה יתירה נודעת לנו בהמחשבה הרבה מאד נעלה מן הדבור, ככה ממש הוא ההבדל וההפרש במקור התהוותם, שהמחשבה נמשכת מן השכל והרוחני והוא מקורה, והדבור נמשך מהבל הלב, שהוא גשמי מכלליות כח הגוף. וב' בחי' ומדרגות חלוקות אלו המה עד"מ למעלה בין שרש הנשמות שעלו במחשבה לשרש המלאכים שנמשכו מדבר¹⁵ ה' רוח פיו ית', שעיקר שרש התהוותן הוא ממאמר ה' דבראשית, כדרש רז"ל ועוף¹⁶ זה מיכאל יעופף זה גבריאל כו', אבל הנשמות עלו במחשבה, רק שירדו בסתר המדרגה בהדבור עליון במאמר נעשה אדם וכו' כנ"ל.

אך הירידה היא צורך עליה, והיינו שקודם ירידתן היו צוררים במחשבה עליונה המה אותיות המחשבה עליונה שאור השכל העליון מתלבש בהם, ותהא לאחר ירידתן בגוף, עלו ויבאו למדרגה גבוה מאד נעלה, לבחי' קדש העליון הוא בחי' עצמות החכמה עליונה טרם התפשטותה והתלבשותה באותיות המחשבה, אשר עליה אמרו ז"ל לית¹⁷ מחשבה תפיסא כו' כי קד"ש¹⁸ הוא לשון הבדלה,

13 ומבשרי אחזה: ע"פ איוב כח, יב.
14 הבדל בין המחשבה . . שהמחשבה דקה:
ראה אוה"ת דרושים לסוכות א'תשל. וראה
סה"מ תרל"ב ח"א ע' קלא. תרמ"ב ע' תקסו.
15 מדבר ה' ורוח פיו: ע"פ תהלים לג, ו.
16 ועוף זה מיכאל: בראשית א, כ. ראה
זח"א מו, ב. זח"ב רלט, א. זח"ג כו, ב. אוה"ת
חנוכה (כרך ה) ס"ע 1836.
17 לית מחשבה תפיסא כו': ראה תקו"ז
בהקדמה (זו, א).
18 קד"ש הוא לשון הבדלה: ראה תניא פמ"ו
(סו, א).

9 בדבר ה' ית' שבעשרה מאמרות דבראשית . . נעשה אדם: בראשית א, כו. ראה אבות רפ"ה. זח"א רנו, ב.
10 נכללו כל הנשמות: ראה תנחומא תשא יב. שמור פ"א, ג. תניא אגה"ק ס"ז (קיא, ב). וראה מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תקלו. וש"נ.
11 שהירידה היא צורך עליה: ראה גם ספר המפתחות לספרי אדה"ז (ק"ה, תשמ"א) בערכו.
12 צרורות . . בצרור החיים: ע"פ שמואל"א כה, כט. וראה תניא אגה"ק סכ"ט. לקו"ת שלח נא, ג.

במופלא¹⁹ ומכוסה אף מבחי' המחשבה עליונה, וכמ"ש והתקדשתם²⁰ והייתם קדושים כי קדוש אני, ודרשו רז"ל יכול תהיו כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתו למעלה מקדושתכם כו'. פי', שע"י הירידה שלהם בגופים שלמטה, בכדי לעסוק בתו"מ מעשיות, יזכו לבחי' קדש העליון, עד שיכול תהי' כמוני, ת"ל כי קדוש אני רק קדושתו למעלה מקדושתכם. וכת' כ"י²² עם קדו"ש אתה וגו', והיינו ע"י בחי' קיום המצות מעשיות שלמטה, כמו שמברכין²³ עובר לעשייתו, אשר²⁴ קדשנו במצותיו קדשנו דייקא, בבחי' קדו"ש העליון שלמעלה מהמחשבה עליונה. שהמלאכים²⁵ אומרים ג"פ קדוש מלא וי"ו, שהוא מורה על ההמשכה של השפע מקדו"ש חסר וי"ו, מעילה לעילה עד שנעשה בחי' הוי"ה צבאות, שיתהוו צבאותיו אלף²⁶ אלפים ורבות אין מספר כמ"ש היש מספר לגדודיו כו'. ולמה מגיעים ישראל לעצמות הקדושה עליונה, לבחי' קדו"ש עליון חסר וי"ו, במעשה המצות שנמשכים מקדש העליון כנ"ל, אשר המלאכים אומרים על זה איה²⁷ מקום כבודו, שאינם משיגים עצמות בחי' קדש עליון זולתי בחי' קדו"ש²⁸ מלא וי"ו כנ"ל. והיינו כי המצות²⁹ נמשכים מעצמות רצון העליון ב"ה, אשר אין טעם לרצון זולתי רצון פשוט שלמעלה מהחכמה והטעם, והו' תרי"ג³⁰ מצות עשה ולא תעשה דאורייתא וז' מצות דרבנן במספר תר"ך, והו' תר"ך עמודי אור, כמשל³¹ העמוד שהבית נשען עליו שמחבר התקרה עם הרצפה, שעומד על הארץ רצפת הבית וראשו מגיע עד התקרה, ככה המצות שלמטה בעשי' ראשון ומקורן מגיע השמימה המושרשות ברצון העליון ולכך נמשלו לעמודים נדמו וד"ל.

ובזה יובן מארז"ל בברכות המצות שיהי' עובר לעשייתו, ומנין דהאי עובר
לישנא דאקדומי, כדכתיב וירץ³² אחימעץ דרך ככר הירדן ויעבור את

28) קדו"ש מלא וי"ו: ראה מאמרי אדהאמ"צ

דברים ח"ג ע' תתקכ. נ"ך ע' רמט.

29) המצות . . אין טעם לרצון: ראה לקו"ת

שלח מ, א. נצבים נ, ג. סידור עם דא"ח (הוצאת

קה"ת תשע"ט) קצה, א. ביאור"ז לאדהאמ"צ קב,

ג ובהנסמן בהמ"מ שם. המשך תרס"ו ע' מט. ע'

קא. לקר"ש חט"ו ע' 312. ועוד.

30) תרי"ג מצות . . תר"ך עמודי אור: ראה

פי' ר"מ בוטריל לס"י פ"ב, מ"ג [ירושלים

תשכ"ב לב, ט] בשם ר"י ב"ר נסים. פרדס

שער מדות והנהגה פ"ג. ונמנו בפרטיות בספר

שיעור קומה [להרמ"ק] סצ"ג [צא, א].

31) כמשל העמוד שהבית נשען עליו: ראה

ג"כ מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ע' תתסב.

32) וירץ אחימעץ דרך ככר: שמואל"ב יח,

כג.

19) במופלא ומכוסה: ע"פ חגיגה יג, א.

20) והתקדשתם והייתם קדושים: קדושים

יט, ב.

21) ודרשו רז"ל יכול תהיו כמוני: ויק"ר

פכ"ד, ט. ראה מאמרי אדהאמ"צ בראשית ע'

רכו. וש"נ.

22) כי עם קדו"ש אתה: ואתחנן ז, ו.

23) שמברכין עובר לעשייתו: פסחים ז, ב.

וראה גם ת"א נג, ב. ובכ"מ.

24) אשר קדשנו במצותיו: נוסח ברכת

המצות.

25) שהמלאכים אומרים ג"פ קדוש . .

צבאות: ישע"ו ו, ג.

26) אלף אלפים . . היש מספר לגדודיו:

חגיגה יג, ב. ע"פ איוב כה, ג. דניאל ז, י.

27) איה מקום כבודו: נוסח קדושת כתר.

הכושי כו'. והיינו כי הנה כל הברכות שמברכים על המצות עובר לעשייתן הן הן הפי' והבאור הכונה של המצות שעושים אח"כ, והיינו מ"ש ברוך³³ הוא לשון המשכה, שממשיכים ממקור הברכה, מבחי' קדושה העליונה, בסדר ההשתלשלות עילה ועלול עד שתתלבש השפע במעשה המצות שלמטה (כי ברוך³⁴ ר"ת ברוך ראש ומקור לכל הברכות) להיות בחי' גלוי שם הוי' בבחי' אתה ממש, לנוכח ממש, עד שיהי' מלך העולם, שתתפשט מדת מל' על כל עולמים דבי"ע בבחי' זמן ומקום, כמ"ש ה'³⁵ מלך כו' ה' ימלוך כו'. ועי"ז קדשנו במצותי"ו, להיות נמשך מבחי' קדש העליון שלמעלה מההשתלשלות בהמצות שלמטה. וזהו עובר לעשייתן, דהאי עובר לישנא דאקדומי הוא, פי', שהברכה היא מלמעלה מההשתלשלות, שהיא עובר לעשייתן של המצות מעשיות, וזהו לישנא דאקדומי" כו', שצריך להקדים בברכה והמשכה מלמעלה מההשתלשלות עד שאח"כ תתפשט במעשה המצות שלמטה.

מתקו"ז ת"ע קכ, ב. תו"א שמות נג, ב. מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תנה. וראה גם פרדס שער אם הא"ס הוא הכתר ש"ג, פ"ה.
(35) ה' מלך כו' ה' ימלוך: בשלח טו, יח.

(33) ברוך . . לשון המשכה: ראה תו"א לז, ג. ובכ"מ.
(34) ברוך ר"ת ברוך ראש ומקור לכל הברכות: ראה לקו"ת תזריע כב, ג – כמ"ש בפרדס [שער (כג) ערכי הכינויים] בערך ברוך,

בעזרה"י. יום ג', בין כסא לעשור, שנת תקסזיין לפ"ק

להביין ענין ראש השנה. הנה נזכר² בפרע"ח בכוונת התפלה ע"פ אדנ"י³ שפתי תפתח, א' די"ן, שהאלף⁴ הוא אותיות פל"א, שנמשך הארת חסד דעתיק להמתיק⁵ הדין דנוקבא, וזהו עיקר בניינה שנבנית בר"ה מחדש, שמצטרך להמתיק הגבורות שלה ע"י האלף שנמשך מפל"א העליון, וזהו אדנ"י כו'.

והענין, דהנה ידוע שעיקר בנין הנוקבא הוא מהגבורות, והיינו שה⁶ גבורות מנצפ"ך דז"א המה המחלקות ומפרידות הקול להתחלקות כ"ב אותיות כו'. ויש עוד בחי' ה' גבורות שנמשכים לצורך בניינה עצמה ולא לצורך הפרור והתחלקות השפע שלה.

ולהביין כל זה באר היטב, יובן בהקדים מה שאמרו ז"ל במדרש⁷ ע"פ שמע ישראל כו', למה נאמר ע' רבתי, לומר לך שישאל אחד מע' באומות, ואומות אחד מע' בבהמות, ובהמות אחד מע' בחיות, וחיות אחד מע' בעופות, ועופות אחד מע' בדגים, ודגים אחד מע' משדים, ושדים אחד מע' במלאכים כו'. נמצא שהמלאכים המה מרובים יותר מכולן. ומדרז"ל בגמ'⁸ משמע אשר אין מספר להם כלל ע"פ היש מספר⁹ לגדודיו כו'. וצריך להביין מפני מה הרבוי הוא יותר במלאכים מכולם.

העמידה (מתהלים נא, יז).
 (4) שהאלף הוא אותיות פל"א: ראה זח"ג קצג, ב. תקו"ז ת"ע (קלה, א). הקדמת הראב"ד לס"י נתיב הא' (יא, א). פע"ח שער הברכות פ"א. פרדס שער כז פ"ד. ועוד.
 (5) להמתיק הדין: ראה גם פע"ח שער העמידה פ"א.
 (6) שה' גבורות מנצפ"ך: ראה תניא שער היחוד והאמונה פ"ד. מאמרי אדה"ז פרשיות התורה ח"א ע' לד. תו"ח בראשית כט, א.
 (7) במדרש ע"פ שמע ישראל: ואתחנן ו, ד. חזקוני עה"פ – בשם „מצינו באגדה". וראה מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"א ע' רס. פרשיות התורה ח"א ע' קג ואילך.
 (8) בגמ' . . אין מספר: ראה חגיגה יג, ב. במדבר"ר יא, ז. ועוד.
 (9) היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.

(1) להביין ענין ראש השנה: נעתק מגוכתי"ק ר' משה בן כ"ק אדה"ז (כתי"י מס' 45 א, א). הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי (גוכתי"ק מס' 1025) נדפס בסידור עם דא"ח (הוצאת קה"ת תשע"ט) שדמ, ג ד"ה אד' שפתי תפתח, בכותרת: בעי"ת (= בעשרת ימי תשובה). [בקביעות אותה שנה, חל יום שלישי בד' תשרי].
 נוסח נוסף של המאמר [הנחת המהרי"ל אחי אדה"ז] נמצא בכתי"י מס' 80 ומס' 392. ונדפס בשינויים ובתוס' הגהות מכ"ק אדה"צ באוה"ת ר"ה ע' א'אתקלד ואילך.
 המאמר נתבאר בארוכה במאמרי אדה"צ דברים ח"ג ע' א"ט ואילך.
 (2) נזכר בפרע"ח: ראה פע"ח שער ר"ה פ"א ואילך. וראה לקו"ת נצבים נב, א. נב, ד. ר"ה נו, א ואילך. ובהנסמן שם בסידור עם דא"ח בהמ"מ.
 (3) אדנ"י שפתי תפתח: פתיחה לתפילת

קונטרס מאמרי אדמו"ר הזקן

אך העניין הוא, כנודע שהתהוות המלאכים הוא מדבר ה' ורוח פיו ית' כמ"ש וברוח¹⁰ פיו כל צבאם. והוא בחי' מדת מל' דאצ"י, מקור דבי"ע, אשר עיקר בניינה מה' גבורות מנצפ"ך דז"א המחלקות ומפרידות הקו"ל דז"א להתחלקות כ"ב אותיות ושינוי צרופים שונים אין קץ, אשר מזה יסתעף בחי' רבוי התחלקות המלאכים שונים שנמשכו מצרופים שונים שבמל' מינים ממינים שונים שכלים נבדלים אין מספר ואין חקר כלל.

ומבשרי¹¹ אחזה, עד"מ בנפש האדם, הקול¹² היוצא מהבל הלב הוא פשוט בתכלית הפשיטות מושלל מגדר התחלקות לגמרי, והוא נצחי בלי גבול ולא יסף כלל, כנראה בעליל אשר הכח הזה אין לו הפסק ואין בו עיפוי כלל, זולתי העיפות הוא מצד חולשת הכלי הגוף שמלוּבש בה, אבל מצדו לא יהי' שום עייפות, אף שידבר¹³ כל¹⁴ הימים אשר חי על פני האדמה שבעים¹⁵ שנה או שמונים שנה, ואף בפטירתו מן העולם אין הכח הזה נפרד ח"ו, כי אם עודנו שלם וקים בשלימותו, רק אין לו כלי שיתגלה בה, מצד שנפסד הכלי, שכלו לו שנותיו אשר קצובים לו מלמעלה כו'. הרי נראה בעליל שהכח הזה של הקול היוצא מהבל הלב הוא נצחי, ולא יסף כלל. ומצד זה הוא פשוט, מושלל מבחי' התחלקות. אכן כשמתחלק הקול לחלקים בצרופי אותיות הדבור, אז הוא בגדר גבול ותכלית, כי ההתחלקות והפרוד הוא שרש הגבול והתכלית, היפך הנצחי והאין סוף, כי האין סוף והנצחי הוא פשוט, מושלל מבחי' התחלקות, כי מאחר שהוא מהות אחד המתפשט בבחי' אין סוף ונצחי ולא יסף כלל, איך אפשר לחלק בו איזה חלק נבדל ונפרד, שהפסק שבין החלק לחלק השני הוא המגביל את הראשון בגבול וסוף שעד פה תבא ותו לא, כי אם מכאן מתחיל החלק השני כו', וכיון שבא לכלל התחלקות בא לכלל גדר גבול, והפסק שבין חלק לחלק. ולכן הקול המתפשט בדבור בהתחלקות האותיות הוא בגדר גבול והפסק ופרוד וכולא חד כנ"ל.

ככה ממש עד"מ למעלה, בחי' הקול העליון, שהוא קול¹⁶ גדול ולא יסף, הפשוט, המתפשט בבחי' אין סוף, הוא בחי' פנימית מל' דא"ס ב"ה, השרש ומקור לכל סדר ההשתלשלות דאבי"ע, שמתפשט בבחי' א"ס ממש, וכל האורות הנמשכים ממנה לתוך הכלים דאבי"ע המה כולם בבחי' אין סוף. והדבור העליון

14) כל הימים אשר חי . . שבעים שנה: בסידור עם דא"ח שם: גם שיחיה האדם אלף שנה.

15) שבעים שנה או שמונים שנה: ע"פ תהלים צ, י.

16) קול גדול ולא יסף: ואתחנן ה, ט. ראה פרש"י שם.

10) וברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו.

11) ומבשרי אחזה: ע"פ איוב כח, יב.

12) הקול . . פשוט בתכלית הפשיטות: בענין קול פשוט ראה סידור עם דא"ח (הוצאת קה"ת תשע"ט) ע' שלו-שנה, ובהמ"מ לשם.

13) שידבר . . אין הכח הזה נפרד ח"ו: ראה

תניא פ"כ (כו, א). לקו"ת בהר מא, א. מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"ב ע' תקעו ואילך.

הוא בחי' חיצונית מל' דא"ס, שמתחלק השפע של הקו"ל בהתחלקות הדבור' עליון ע"י ה' גבורות דעתיק, המחלקות השפע דמל' דא"ס בפרור והתחלקות עד שיוכלו להתהוות אח"כ עולמות הנפרדים בעלי גבול ותכלית כו' כנ"ל. וכמו כן בחי' התהוות מל' דאצי' הוא ע"י ה' גבורות דז"א המחלקות הקול לחלקים של כ"ב אותיות שבדבור, שאף שמקור ההתחלקות הוא בז"א עצמו, בבחי' התחלקות המדות חסד שבחסד או גבורה שבחסד כו', וכן בחסד שבחסד ימצא בחי' התחלקות ע"ס, חסד שבחסד שבחסד, גבורה שבחסד שבחסד ת"ת שבחסד שבחסד כו', וכן עד אין קץ ימצא בחי' רבוי ההתחלקות בז"א בהמדות המתפשטים בהדבור, אעפ"י כן עיקר גילוי ההתחלקות הוא כשהם מתלבשים בכ"ב אותיות הדבור, שאז נרגש ההתחלקות בפועל ממש, שלפי שינוי מזיגת והרכבת המדות ככה ישתנו הצרופים ההם בכלים של התלבשות מזיגת המדות ההם, שכל אחד ואחד מתלבש בצרוף שונה, פרטי כלי המיוחד לו לפי מזגו כו', ועי"ז נרגש הפרוד והרבוי של ההתחלקות בהרגשה ממש, אבל קודם לכן בעודן כאבן, נעלמים ונכללים בהקול פשוט דז"א, אז הם כולם נכללים כאחד ביחוד והתכללות, אף שהמה משונים זה מזה במקומן, אבל אין נרגש התחלקות עד אשר יתפשטו בכלים מכלים שונים, צרופי אותיות שונים של הדבור, ומזה יסתעף רבוי ההתחלקות של המלאכים דבי"ע מינים ממינים שונים אין מספר כלל, כפי הרבוי והפרוד במקורן, שינויי הצרופים שבדבור' עליון אשר אין חקר לרבוי ופרוד שלהם. וכל זה הן¹⁷ הן גבורות"ו דז"א המפררים השפע שבמל', דכדי שיוכלו להתהוות הנבראים פרטים ברבוי ופרוד, מה דלא סגי בלאו הכי, כאשר היתה משפעת שפע כוללים בבי"ע, להתהוות ממנה רבוי ופרוד התחלקות הנבראים שונים כו' כנ"ל. ולכן ארז"ל ישראל אחד מע' באומות כו' עד שהמלאכים מרובים מכולם וישראל המעט מכל הנבראים כו', מצד שישראל¹⁸ עלו במחשבה דאצי' הכוללם יחד בסקירה אחת, אף שיש שם ג"כ בחי' רבוי התחלקות צרופי אותיות המחשבה, אעפ"י כן אין הרבוי כל כך כמו בהדבור עליון וכמ"ש במ"א.

והנה יש עוד בחי' ה' גבורות דאימא שנמשכים לצורך בנין פרצוף הנוקבא עצמה כו', והיינו שעיקר בנין עצמות פרצוף הנוקבא הוא מהגבורות, מלבד ה' גבורות מנצפ"ך המחלקות השפע שלה לאחר בניינה. ופי', כי הנה תחלת התהוות קומת פרצוף מדת מל' הוא ע"י הגבורות דאימא, והיינו בכדי להעלים כלליות השפע שנשפע במל' דאצי' לצורך בניינה שלא תתפשט למטה, שאלמלא לא ה' נעלמה כלליות השפע שנשפע לצורך בניינה עצמה, כי אם ה' מתפשטת כולה למטה, אף שהיתה מתחלקת אח"כ בפרוד ורבוי ע"י ה' גבורות

¹⁸ שישראל עלו במחשבה: ראה ב"ר פ"א,

¹⁷ הן הן גבורות"ו: יומא סט, ב ע"פ ג'

יל"ש עקב י, יז (רמז תתנו). נחמ"ה, ו (רמז ד. תתרא).

קונטרס מאמרי אדמו"ר הזקן

מצנפ"ך, אעפ"י כן בלתי אפשר הי' להתהוות ממנה נבראים הנפרדים ובעלי גבול ותכלית, כי אם הי' כלא הי', אין ואפס, ולא עם נפרד. שאף המה עולמות הנפרדים, וכמארז"ל אין¹⁹ מלך בלא עם דייקא, והיינו בחי' ה' גבורות דאימא שנמשכים לצורך בניינה העצמי, המה פועלים עיקר בנין העצמי של פרצוף הנוקבא, מדת מל' ית', להיות אין מלך בלא עם נפרד דוקא, שיתראה העולם ליש בפני עצמו, והוא ית' מלך²⁰ על כל הארץ כו' ע"י ההעלם של השפע הכוללי והעצמי שבמל' בבחי' העלם למעלה, זולתי הארה בעלמא ממנה מתפשטת למטה, ואף ההארה זו מצטרך לחלק אותה לחלקים רבים של רבוי הצרופים שונים, וזה נעשה ע"י ה' גבורות שניים, מנצפ"ך דו"א המחלקות כו' כנ"ל, ולזאת מצטרכים שניהם, מה דלא סגי בלאו הכי כו' כנ"ל וד"ל.

וזהו א"דני²¹ א' דיי"ן, שהאלף נמשך מפלא העליון, בחי' עתיק יומין אשר עליו נאמר במופלא²² ממך בל תדרוש כו', להמתיק הדין דנוקבא אשר עיקר בניינה מהגבורות ואז עיקר קיומה, להקרא בשם א' דני"ן, א" דיי"ן כו'.

ובאור הענין, דהנה ענין ההמתקה של הגבורות בחסדים הוא בכדי שלא תחזור השפע שבמל' למקורה לגמרי בבחי' הסתלקות, ולא יהי' אפשר להתהוות הנבראים כלל, מצד הדין והגבורה, שטבע הגבורה להסתלק למעלה, ואם שלא יסתלקו למעלה, מוכרח להתצמצם השפע בצמצום אחר צמצום ומיעוט אחר מיעוט עד שיתגשמו הנבראים להיות יש בפני עצמם, ולא יהי' נמצא מהם בחי' מציאות הביטול כלל, לזאת מצטרך להמתיק הגבורות בחסדים, שיתמזגו במזג השווה, להיות מתהוים הנבראים הנפרדים בעלי גבול ותכלית, ואעפ"י כן תימצא בהם מציאות הביטול אליו ית', כמ"ש וצבא²³ השמים לך משתחווים, והיינו שהגוף והכלי שלהן הוא מבחי' מדת הגבורה להיותו בחי' יש, גבוה²⁴ ת"ק שנה, והאור שבו הוא השכל יהי' מצד החסדים, להיותו מרגיש בשכלו הרגשת הביטול להכלל ולבטל אליו ית' בבחי' השתחואה ולאמור קדוש כו', וזהו ע"י ההמתקה של הגבורות דנוקבא בחסדים שיתמזגו במזג השווה כו' כנ"ל.

וישרש ענין ההמתקה למעלה במל' דא"ס, שעיקר בניינה מה' גבורות דעתיק, וההמתקה הוא ע"י ה' חסדים דעתיק כו', הוא דהנה באמת הוא ירידה

20 מלך על כל הארץ: ע"פ זכרי' יד, ט.
 21 א"דני"ן, א' דיי"ן: ראה ע"ח שער יח, פ"ה.
 פע"ח שער העמידה רפ"א. לקו"ת הארזיז"ל ס"פ בשלח ועוד.
 22 במופלא ממך אל תדרוש: חגיגה יג, א.
 23 וצבא השמים לך משתחווים: נחמ"י ט, ו.
 24 גבוה ת"ק שנה: חגיגה שם.

19 אין מלך בלא עם: בחי' וישב לח, ל. שם ר"פ בלק. כד הקמח ר"ה (ב) ד"ה ועוד (בהוצאת שאוועל – ע' שעט). ספר החיים לאחי המהר"ל ספר גאולה וישועה פ"ב. עמק המלך שער א (שער שעשועי המלך) רפ"א. תניא שער היחוד והאמונה רפ"ז (פא, ב). אגה"ק ס"כ (קל, ב). לקו"ת בלק סח, ג. נצבים מד, ד. ובכ"מ.

גדולה ועצומה מאד מאד לגבי עצמות המאציל ב"ה, שתרד השפע דמל' דא"ס מטה מטה בהדרגת ההשתלשלות עד שיתהוו הנבראים הנפרדים כו', וזה²⁵ הכלל שכל דבר היותר גבוה בשרשו, יוכל לישפל במורד למטה יותר מצד העילוי שלו אשר קמיה כחשיכה²⁶ כאורה שוים, השוה²⁷ ומשוה קטן כו', לכן לא תתפס נגדו פחיתות מדרגה השפלה כל כך, כי אף גם המדרגה החשובה והמעולה, היא לא²⁸ זכה בעיניו, כמו הפחותה, על כן בנקל לו לישפל אליה כמו שהוא שורה בהעליונה כו' וכמ"ש²⁹ במ"א ע"פ ועברתי בארץ מצרים, אני ולא מלאך כו' אלא הקב"ה בעצמו כו', ולכן בלתי אפשר שתרד השפע שבמל' דא"ס, שעיקר בניינה מה' גבורות דעתיק, למטה מטה, זולתי ע"י ההמתקה דה' חסדים דעתיק, והיינו מצד העלוי של ה' חסדים דעתיק, שהן מעצמות המאציל, וכך³⁰ עלה ברצונו, ומתענג מירידתו בתחתונים, לכן אפשר אז להשפע לירד למטה מטה, מצד העונג של המאציל שנשפע במל' דא"ס.

וְזוּוְהִי ההמתקה דה' חסדים דעתיק מצד שהוא מתנשא³¹ מימות עולם, דקמיה כחשיכה כאורה, השוה ומשוה קטן וגדול כו'. וכדכתי' כי³² רם על כל גוים ה', פי' המה הגוים³³ הפלסופים אשר מרוממים את ה' לומר שהוא בשמים ממעל ועזב ה' את הארץ ומכחישים השגחה פרטית כו' וסוברים שהמה מרוממים בזה את ה', אבל באמת מי³⁴ כה' אלקינו שאנו מנשאים ומרוממים אותו יותר לומר המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ, והוא למטה כמו למעלה מצד דקמ' אין יתרון להעליון לגבי התחתון, ששניהם שקולין כאחד, כלא חשיבי בשוה לו, ולכן ע"י ההמתקה דה' חסדים דעתיק דוקא יוכל השפע שבמל' דא"ס להתפשט למטה מטה דוקא. והענין כמ"ש בפרע"ח³⁵ שאור החסד אינו מתעבה

32) כירם על כל גוים ה': תהלים קיג, ד.
 33) הגוים הפלסופים. . ועזב ה' את הארץ: יחזקאל ת, יב. ט, ט. וראה תר"ח נח נא, א. עה, ג. פ' תולדות קנה, ג. שמות כא, ג. דרך חיים שער התשובה ט, ד. מאמרי אדהאמ"צ שמות ח"ב ע' תקכו.
 34) מי כה' אלקינו. . בשמים ובארץ: תהלים קיג, הו.
 35) בפרע"ח שאור החסד אינו מתעבה כלל: כ"ה בכ"מ בדא"ח בשם הע"ח. ונמצא בפרע"ח שער יוהכ"פ פ"ג. וראה גם ע"ח שער לט דרוש ח בתחילתו. זחי"ב רכד, ב. וברמ"ז ונצ"א שם. רמ"ז לוח"ב סו, א. מק"מ לוח"א יז, א (ד"ה מההוא מחלוקת). לוח"ב דף צו. מאמרי אדה"ו תקס"ח ח"א ע' תצג. המשך תרס"ו ע' תקכג ובהגסמן שם בהמ"מ. ועוד.

25) וזה הכלל שכל דבר היותר גבוה: ראה מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ע' תסב: הכלל הגדול בכל מקום. וראה שערי אורה שער הפורים נח, א. סה, א. ובכ"מ.
 26) כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.
 27) השוה ומשוה קטן כו': ע"פ איוב ג, יט.
 28) פיוט „וכל מאמינים" לימים נוראים.
 29) לא זכה בעיניו: איוב טו, טו.
 30) וכמ"ש במ"א ע"פ ועברתי בארץ מצרים, אני ולא מלאך: בא יב, ב. ספרי תבוא כו, ח. זהר מהנ"ע וירא קיז, א. הגש"פ פיסקא ויוציאנו [ומקורו מספרי תבוא שם. אולם בספרי שם ליתא סיום הדרוש „אני ולא אחרי"].
 31) וכך עלה ברצונו: ראה גם תניא פל"ו (מה, סע"ב ואילך). וראה גם לקו"ת ר"ה נג, ד.
 32) מתנשא מימות עולם: בברכת יוצר.

קונטרס מאמרי אדמו"ר הזקן

כלל, ע"פ יומם³⁶ יצוה ה' חסדו, יומא³⁷ דאזיל עם כלהו יומין כו', לאפוקי גבורה כו'. פי', כי אור החסד הוא אזיל עם כלהו יומין, בכל ה' ספירות שמחסד ועד יסוד הוא מאיר בכלום בשוה, אף בהיותו למטה שלא במקומו ביסוד ז"א, מאיר שם כמו שהוא במקומו ממש. משא"כ אור הגבורה, אף שיש לה ג"כ ה' ספירות שנמשכים ממנה, אינה מאירה בכלום בשוה, שמתצמצם ומתמעט האור ומשתנה ממהות למהות, עד שאור הגבורה שבהוד אין לו דמיון לאור הגבורה שבגבורה דז"א מצד מיעוט וצמצום האור שהולך ומתמעט, לא כן ספי' החסד שהוא שוה בכל, ולא ישתנה כלל, ואינו מתעבה אף באשר הוא שם. והטעם, מצד שרש החסדים הוא מחסד דעתיק אשר קמיה כחשיכה כאורה, ויוכל לשכון למטה כמו למעלה בלי שינוי כו' כנ"ל, ולכן ע"י ההמתקה דה' חסדים דעתיק יוכל לישפל השפע למטה מטה דוקא כנ"ל וד"ל.

וזהו אדני שפתי תפתח, א" דיי"ן, שהאלף הוא אותיות פלא, שנמשך מעתיק יומין להמתיק הדין דנוקבא, מל' דא"ס, ואז עיקר הקיום של בנין הנוקבא שתוכל השפע לירד למטה ע"י ההמתקה. וזהו שפתי תפתח, פת"ח שתפתח השפתיים עליונים להשפיע השפע למטה, וכן למטה אומרים אדני"י שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך, פי', רק שפתי תפתח להיות כלי ומכון להשראת תהלתך בפי, כמ"ש ודברי³⁸ אשר שמתי בפיך, ויגיד³⁹ הוא לשון המשכה שיומשך תהלתך דווקא בפ"י כו' וד"ל.

והנה נזכר בפרע"ח⁴⁰ שהכוונות של ג' ראשונות תפלה דר"ה שוה לכוונות דג' ראשונות תפלה דחול, רק זה כלל וזה פרט כו'. פי', בחול הוא המשכה פרטית דפרטיות נשמתו מפרט העליון, ובר"ה הוא המשכה כללית מכלל העליון. כנודע שלכנ"י⁴¹ נקרא ראש השנה, כמו הראש שבאדם כולל כלליות החיות שבגוף וממנו נזונים האברים פרטים בהמשכת הכחות פרטים לכל אבר פרטי כו', ככה ברא"ש השנה הוא כלליות המשכת מדת מל' דאצי', מקור נשמות ישראל,

39) ויגיד"ד הוא לשון המשכה: פרע"ח שער

העמידה פ"ב.

40) בפרע"ח שהכוונות של ג' ראשונות תפלה דר"ה: ראה פרע"ח שער העמידה פ"ד ואילך. רפי"ח. רפי"ט. שער ק"ש שעהמ"ט פ"ד. שער הלולב פ"ד. ועוד.

41) שלכן נקרא ראש השנה, כמו הראש:

ראה גם לקר"ת תבוא מא, ג. ר"ה נג, ד. נח, א.

עטרת ראש שער ר"ה בתחלתו.

36) יומם יצוה ה' חסדו: תהלים מב, ט.

37) יומא דאזיל עם כלהו יומין: ראה זח"ג קג, א-ב. וראה לקר"ת ד"ה האיזנו (השלישי) פ"ו. - הל' יומא דאזיל כו' מצאתיו בע"ח שער כה דרוש ב'. פרע"ח שער חה"ס פ"א. שער מאמרי רשב"י פ' יתרו, תרומה ואמור (וממ"ש שם יש להעיר למ"ש בלקר"ת שם. עיי"ש). ועוד. [הערה בסה"מ תש"ח ע' 744].

38) ודברי אשר שמתי בפיך: ישע"י נט, כא.

קונטרס מאמרי אדמו"ר הזקן

טו

שתיבנה ותכוננו מחדש, והיינו ע"י המשכת רצון העליון מחדש לומר אנא⁴² אמלוך כו' כנודע, ועד"ז סובב הולך כל התפלה בהמשכה כללית על בחי' בנין הנוקבא דאצי' ע"י המשכת רצון העליון כו'.

וזקן ברוך⁴³ אתה ה', ודרשו רז"ל כשכורע⁴⁴ כורע בברוך וזוקף בשם, פי', ברוך⁴⁵ הוא בחי' יסוד אבא דאצי', מקור הברכה עליונה, שכל ההמשכות נמשכים מיסוד אבא דאצי', ולכן כורע בברוך, להמשיך השפע דיסוד אבא למטה לז"א ומז"א לנוקבא לצורך בניינה מחדש כנ"ל. וזוקף בש"ס, והיינו בכדי שתתעלה הנוקבא מלמטה למעלה ליכלל בשם הוי"ה דז"א דאצי', והיינו כמו שיהי' לעתיד לבוא דכתי' עין⁴⁶ בעין יראו כו'. כנודע ההפרש בין בחי' מתן תורה למה שיהי' לעתיד לבוא, שבמ"ת כתי' וירד⁴⁷ ה' על הר סיני, שהעולם הי' עומד במקומו בהגשמה כמו עתה, רק שירד הוי"ה מלמעלה למטה על הר סיני ליתן התורה, אכן לעתיד לבוא לא נאמר שירד הוי' למטה כי אם עין בעין יראו ומלאה⁴⁸ הארץ דעה כו', והיינו בחי' עליות העולמות למעלה, שיזדכך העולם בזוכר ועלוי המדרגה עד שתמלא הארץ דעה ועין בעין יראו כו'. וכמשל⁴⁹ האדם העומד בהר והשני בבקעה שרוצים להתקרב, שיש ב' אופנים בזה, או שהעליון ירד למטה או התחתון יעלה למעלה כו' כמ"ש במ"א. וזהו וזוקף בשם, שהוא ההוראה על לעתיד לבוא שתתעלה הארץ עליונה מלמטה בבחי' עלי' למעלה, ולא כמו שהי' במ"ת כו', וכמו כן עתה ההארה מזה בשמונה עשרה להיות זוקף בשם, בכדי שתתעלה הנוקבא מלמטה למעלה ליכלל בשם כו' וד"ל. וזהו כלליות הכונה דג' ראשונות דשמונה עשרה דר"ה, להמשיך השפע כללית לצורך בנין הנוקבא, ובחול הוא דרך פרט כו' כנ"ל.

שער חג המצות פ"ז. פרדס שער כג ערך ברוך. מאו"א ב, לט. לקו"ת תזריע כב, ג. מאמרי אדה"ז אתהלך לאוניא ע' קלז. תקסט ס"ע קנו ואילך.

(46) עין בעין יראו: ישע"י נב, ח.

(47) וירד ה' על הר סיני: יתרו יט, כ.

(48) ומלאה הארץ דעה: ישע"י יא, ט.

(49) וכמשל האדם העומד בהר . . כמ"ש

במ"א: במאמרי אדה"ז הקצרים ע' פא: ועד"מ ב' בני אדם אחד עומד בבקעה למטה . . וא' עומד למעלה בהר גבוה מאד, וחפץ אחד מוטל בבקעה למטה, יש ב' אופנים בהבאת אותה החפץ למעלה. מאמרי אדה"מ דרושים לפסח ע' יב. לקו"ש חכ"ג ע' 435 ובהנסמן שם בהמ"מ: ד"ה אריב"ל כו'. ש"י עולמות צ"ח. ובכ"מ [סה"מ תרח"ץ ע' קמט].

(42) אנא אמלוך: ראה לקו"ת נשא כא, ד: וכמאמר אנא אמלוך. דרושים לר"ה נח, ג: כמ"ש אנא אמלוך. מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ע' ז: וכמ"ש בזהר בפי' אנא אמלוך. דרך מצותיך קע, ב: וכנז' באד"ר בענין וימלוך וימת שכ"א אמר אנא אמלוך. ועוד. וראה תיב"ע למלכיס-א, א. ה. ועד"ז בעבודת הקודש ח"ד פ"ח. הובא באוה"ת בראשית מ, ב.

(43) ברוך אתה ה': ברכת המצות. ע"פ תהלים קו, מח. דברי הימים-א טז, לב.

(44) כשכורע . . בברוך: ברכות יב, סע"א. שו"ע או"ח סק"ג, ס"ז. שו"ע"ר שם ס"ה. וראה לקו"ת בהר, מב, ג. מאמרי אדה"ז מארו"ל ע' תמה. ועוד.

(45) ברוך . . יסוד אבא: ראה פע"ח שער הברכות פ"א ופ"ב. שער הקי"ש רפ"ד. פכ"ט.

וענין מלכיות⁵⁰ זכרונות שופרות נת' במ"א בארוכה, ודרך קצרה הוא, שאמר הקב"ה אמרו⁵¹ לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, היינו בנין הנוקבא בע"ס, ולכך אומרים עשר מלכיות, והמקראות שבתורה המה רא' לדבר, שכבר ירדה השפע של המאציל ביסוד אבא, שרש התורה, אשר היא חותמו⁵² של הקב"ה, וכתב אשר נכתב⁵³ ונחתום כו' אין להשיב כו' כמ"ש במ"א. וזכרונות הוא בחי' עלי' מלמטה למעלה, כי זכירה הוא מרחוק, והיינו כי כל ההשתלשלות דאבי"ע נחשבים לגבי המאציל כטפה⁵⁴ מן הים אקיינוס כו'. ולכך אומרים יעלה⁵⁵ ויבא כו' זכרונינו, וזכרו"ן אבותינו כלליות ע"ס דאצי', וזכרון משיח פנימיות מל' דאצי', וזכרון ירושלים חיצוניות מל' דאצי', וזכרון כל עמך כו' חיצוניות דחיצוניות, בחי' כנסת ישראל כו', רק בבחי' זכירה בעלמא לפניו, שיהי' לפליטה לטובה לחן וחסד כו', פי', שהעלי' והירידה דנוקבא יהי' הכל בהתגברות המתקות החסדים על הגבורות. וזהו יעלה ויבא כו' יהי' הכל לפליטה לטובה לחן ולחסד כו', וכמ"ש⁵⁶ בארוכה במ"א שביעלה ויבא יש ה' עליות וירידות דנוקבא, יעלה עליה, ויבא ירידה, ויגיע עליה, ויראה ירידה, וירצה עליה, וישמע ירידה, ויפקד עליה, ויזכר ירידה, זכרונינו עליה ופקדונינו ירידה כו', ע"ש בארוכה. ודל'.

ויותר מזה אין ערוך. מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' קסד. סהמ"צ להצ"צ ע' צא ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' קמז: ואפי' טפה בים אוקיינוס נק' ג"כ ערך לפי שיכולים לשער כמה טפות בים . . וע"כ הוא בגדר חשבון. תרל"ב ח"א ע' קסט. תרל"ט ח"א ע' קסא. תר"ם ח"ב ע' תרמח. תרמ"א ע' רמ. 55 יעלה ויבא כו' זכרונינו: תפלת העמידה דימים נוראים. 56 וכמ"ש בארוכה במ"א שביעלה ויבא יש ה' עליות וירידות: ראה גם מאמרי אדה"א ע' במדבר ע' קמו.

50 מלכיות זכרונות שופרות נת' במ"א בארוכה: ראה לקו"ת דרושי ר"ה נו, ג. וראה גם לקו"ש ח"ד ע' 1146 הערה 14. 51 אמרו לפני מלכיות: ראה ר"ה טז, סע"א. לד, ב. 52 חותמו של הקב"ה: שבת נה, א. יומא סט, ב. סנהדרין סד, א. ירושלמי סנהדרין פ"א, ה"א. ב"ר פפ"א, ב. ועוד. 53 נכתב ונחתום כו' אין להשיב כו' כמ"ש במ"א: ע"פ אסתר ח, ח. ראה מאמרי אדה"ז הקצרים ע' רפח. 54 כטפה מן הים אקיינוס: ראה גם לקו"ת תזריע כב, ד: שהיא רק עד"מ כטפה נגד הים

באדרז'קין (ר' רפ"ח ע"ב) מצחא דאתגלי בע"ק רצון אקרי דהא רישא עלאה דא סתים לעילא דלא אתידיע. פשיט חד טורנא בסומא יאי דאתכליל במצחא ובגין דאיהו רעוא דכל רעיון אתתקן במצחא ואתגלי בבוספיטא. פ', פרצוף א"א דאצי' מתחלק לב' חלקים. החלק העליון הוא פנימית הכתר, הוא בחי' עתיק יומין, שהוא מבחי' תחתונה שבמאציל, המתנשא² מימות עולם ואינו נמנה עם ה"ס. ובחי' חלק השני הוא חיצונית הכתר, שרש כל הנאצלים ונמנה עמהו כו'. ומבשרי³ אחזה, עד"מ בנפש האדם עיקר שרש ועצמות הנפש הוא הרצון, דלכל⁴ אשר יחפוץ יטנה, שאם יחפוץ בדבר וחפץ בעול אזי יקבל הנאה ותענוג ממנה, אכן כשאין חפצו בה, אף שרוח אחרים נוחה ממנה אין רוחו נוחה ממנה מצד העדר הרצון, נמצא שהרצון והתענוג המה מהות עצם אחד, רק התענוג הוא בהעלם בנפשו, ועיקר הגילוי הוא הרצון וחפץ ההוא, ומה

אמר רבי שמעון אסהדנא עלי לכל אליו דהכא דהא מן יומאי לא בטילנא אליו ג' סעודתי, ובגיניהון לא אצטריכנא לתעניתא בשבתא, ואפילו ביומי אחריני לא אצטריכנא כ"ש בשבתא, דמאן דזכי בהו זכי למהימנותא שלימתא. חד סעודתא דמטרוניתא. וחד סעודתא דמלכא קדישא וחד סעודתא דעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין ובהווא עלמא יזכי בהו לאליו.

האי רצון כד אתגלייא, כל דינין אתכפיין משולשליהון, תקונא דעתיקא קדישא אתתקן בתקונא חד כללא דכל תקונין, והיא חכמה עלאה סתימאה כללא דכל שאר, והאי אקרי עדן עלאה סתימא, והוא מוחא דעתיקא קדישא, והאי מוחא אתפשט לכל עיבר, מניה אתפשט עדן אחרא, ומהאי עדן אתגלף. וההוא רישא סתימא דברישא דעתיקא דלא אתידיע, כד פשיט חד טורנא דהוה מתתקן לאתנהרא, בטש בהאי מוחא ואתגלף ואתנהיר בכמה נהירין ואפיק וארשים כבוספיטא דא בהאי מצחא ואתרשים ביה חד נהורא דאקרי רצון, והאי רצון אתפשט לתתא בדיקנא עד ההוא אתר דמתישבא בדיקנא, ואקרי חסד עלאה, ודא איהו נוצר, חסד ובהאי רצון כד אתגלייא מסתכלין מארי דדינא ומתכפיין.

- (2) המתנשא מימות עולם: ברכת יוצר.
- (3) ומבשרי אחזה: ע"פ איוב כה, יב.
- (4) דלכל אשר יחפוץ יטנה: ע"פ משלי כא, א.

(1) באדרז'קין [באדרא וטא קדישא] (ד' רפ"ח ע"ב) מצחא דאתגלי: נעתק מגוכתי"ק ר' משה בן כ"ק אדה"ז (כת"י מס' 45 ט, א). הנחת כ"ק אדהאמ"צ (גוכתי"ק מס' 1025) נדפס בביארה"ז שלו (רסא, א). מאמר זה נאמר מאדמו"ר הזקן ליל שבת שובח תקס"ז. להקל על המעיין, נעתק כאן לשון הזהר בשלימותו:

מצחא דאתגלי בעתיקא קדישא רצון אקרי, דהא רישא עלאה דא סתים לעילא דלא אתידיע פשיט חד טורנא בסומא יאה דאתכליל במצחא, ובגין דאיהו רעוא דכל רעיון אתתקן במצחא ואתגלייא בבוספיטא, האי מצחא אקרי רצון. וכד רצון דא אתגלייא, רעוא דרעיון אשתכח בכלהו עלמין, וכל צלותין דלתתא מתקבלין ומתנהרין אנפוי דזעיר אנפין. וכלא ברחמי אשתכח, וכל דינין אתמרן ואתכפיין בשבתא בשעתא דצלותא דמנחה, דהוא עידן דכל דינין מתערין, אתגלייא האי מצחא ואתכפיין כל דינין ואשתכחו רחמין בכלהו עלמין. ובג"כ אשתכח שבת בלא דינא לא לעילא ולא לתתא, ואפילו אשא גדיהנם אשתקע באתריה וניחין חייביא. ועל דא אתוסף נשמתא דחדו בשבתא, ובעי בר נש למחדי בתלת סעודתי דשבתא, דהא כל מהימנותא וכל כללא דמהימנותא ביה אשתכח. ובעי בר נש לסדרא תפורה ולמיכל תלת סעודתי דמהימנותא ולמחדי בהו.

קונטרס מאמרי אדמו"ר הזקן

שמקבל נחת רוח ממנו, מתעלם בעצמות נפשו, אבל המה נחשבים כחד באופן שאינם מתפרשין לעלמין כנ"ל.

ככה ממש למעלה, שעצמות מקור התענוגים הוא בחי' עתיקא קדישא, פנימית הכתר, שמבחי' תחתונה שבמאציל, שאי אפשר לו להתגלות למטה כלל, זולתי הארה בעלמא ממנו נשפע בבחי' החכמה דאצי' ולא מהותו ועצמותו, אשר לית⁵ מחשבה תפיסא ביה, כי התענוג המלוכש בשכל וחכמה עליונה הוא מורכב, ועצמות העונג עליון פשוט בתכלית הפשיטות, אשר אי אפשר לו בעצמו להתגלות למטה כלל כי הוא מתנשא מימות עולם, זולתי הרצון עליון הוא חיצוניותו שהוא שרש הנאצלים, אתגלי במצחא ואקרי רצון. והיינו כמו עד"מ למטה המצח הוא עצם הפדחת החופה על המוח שמבפנים, שהגולגולת מסתרת ומכסה עליו, דכאשר ישכיל אדם איזה השכלה חדשה נפלאה שמשמעו בעה מאד, ומגודל עוצם השעשועים תתפשט ההארה מהשכל בחיצוניות המצח והפנים להיות צהבו פניו כו', וכמ"ש בגמ' צהבו⁶ פניו של רבי כו', וזהו עד"מ למעלה בחי' התגלות רצון העליון שהוא בחי' חיצוניות הכתר במצחא, שהוא בחי' התגלות הארה חיצוניות, כי עצמות פנימית העונג מתעלם למעלה ולא אתידע כנ"ל.

וזהו דהא רישא כו' פשיט חד טורנא בסימא יאי דאתכליל במצחא, פי', טורנא הוא שליח בלשון תרגום, והיינו כי בחי' יסוד דעתיק יומין הוא נק' טורנא שהוא שליח השפע דע"י המתפשט במצחא בבחי' חיצוניות, כי אינו מהותו ועצמותו כי אם חיצוניותו לבד, שליח השפע לבד, ואעפ"כ נק' בסימא יאי, שבו הארת התענוג עליון כנ"ל דאתכליל במצחא.

ובגין דאיהו רעוא דכל רעיון אתתקן במצחא כו'. אתתקן הוא לשון הלבשה, כד"א לא' ילבש גבר כו' ותרגם א' לא תתלבש גברא בתקוני אתתא כו', והיינו כי יסוד דעתיק יומין מתלבש במצחא וזהו אתתקן כו' וכולא חד כנ"ל. ואתגלי' בכוסיתא הוא הפנים עליון כו' כמ"ש יאר⁸ ה' פניו אליך כו', וכנ"ל במשל וד"ל.

האי מצחא אקרי רצון, וכד רצון דא אתגלי', רעוא דרעיון אשתכח בכולהו עלמין, וכל דינין אתממרן ואתכפין בשבתא בצלותא דמנחה כו', ובג"כ אשתכח שבת בלא דינא לא לעילא ולא לתתא ואפי' אשא דגהנינם אשתקע כו'. פי', כי לפנות הערב בעלות המנחה⁹ הוא זמן התעוררות הדינין, מדתו של יצחק

(8) יאר ה' פניו אליך: נשא ו, כה.

(9) המנחה . . . הדינין מדתו של יצחק: ראה זח"א קכא, א. סידור עם דא"ח (הוצאת קה"ת תשע"ט) לו, סע"ב. וש"נ.

(5) לית מחשבה תפיסא ביה: ראה תקו"ז

בהקדמה (יז, א).

(6) צהבו פניו של רבי: ראה חולין ז, ב.

(7) לא ילבש גבר: תצא כב, ה.

דכתיב ויהי¹⁰ לפנות ערב ויצא יצחק כו', כי לחשך¹¹, דין, קרא לילה, ולפנות הערב בשקיעת החמה הוא התעוררות הדינין, אכן בשבת במנחה אתגלי מצחא כו' ואשתכח רחמי כו' וכל דינין אתמרן ואשתכח שבת בלא דינא לא לעילא ולא לתתא כו'. פי', כי הנה אף בחול יש עתיק שמתגלה בחי' מדת החסד עליון דאצי' למטה, ואעפ"י כן אשא דגהינם לא אשתקע כו', והטעם מפני שבחול אף כשיש איזה עתים אשר מתגלה בחי' מדת החסד עליון דאצי', כגון ביום¹² הראשון של ימות השבוע שמתגלה בחי' מדת החסד שבחסד דז"א, כמ"ש ויאמר¹³ אלקים יהי אור כו', אעפ"י כן אין בחי' השפעת החסד עליון זה מגיע למטה מטה להשקיע האש של גהינם שלמטה שימתיק הדינים דגהינם כו', כי אם נשאר למעלה באצי', ולמטה עולם¹⁴ כמנהגו נוהג, במשפט¹⁵ יעמיד ארץ, לדון לחייבא בגהינם. משא"כ בשבת¹⁶ לעת המנחה מתגלה בחי' רעוא דכל רעיון, בחי' החסד עליון דמצחא דאריך אנפין, שמתפשט מאד במורד למטה מטה להמתיק הדינין דגהינם¹⁷ ולהשקיע האש כו', לתור להם מנוחה לחייבא שבגהינם כו', וזהו מצד מעלת וחשיבות החסד זה שנמשך ממצחא דאריך אנפין, שכל דבר היותר גבוה יוכל לישפל למטה יותר להשקיע אף האש של גהינם כו'. וזהו כונתו במתק לשונו לא לעילא ולא לתתא, דלא זו בלבד דלא לעילא אלא אף זו דלא לתתא ואפי' אשא דגהינם אשתקע כו'. וזהו ואפי' אשא כו', שזהו רבותא קמל"ן, משא"כ בחי' כו' וכנ"ל וד"ל.

תלת פְּעוּדָתִי כו', אר"ש כו', עַד חַד פְּעוּדָתָא דמַטְרוֹנִיתָא כו' וחד פְּעוּדָתִי דמַלְכָא קדישא' וחד פְּעוּדָתִי דע"ק כו'. הנה ידוע ההפרש¹⁸ בין שבת דמעלי שבתא לשבתא דיומא כו', שבשבתא דמעלי שבת הוא סעודתא דמטרוניתא, דחקל תפוחין קדישין, בחי' עליית הנוקבא דאצי' למעלה מעלה עד עתיקא קדישא לקבל נועם ה' ית', ובצפרא דשבתא הוא להיפך, בחי' ירידת העונג עליון דעתיקא קדישא לנוקבא דאצי', כמ"ש וקראת¹⁹ לשבת עונג' כו'. והיינו כי הנה כתיב כיו"ט ששת ימים עשה ה' כו' וביום השביעי שבת וינפש כו', והרי זה כמו עד"מ

16) בשבת לעת המנחה מתגלה בחי' רעוא דכל רעיון: ראה ג"כ זח"ב פח, ב. זח"ג קכט, ב. לקוי' ש ח"ל ע' 108 הערה 54.
17) דגהינם . . לתור להם מנוחה: ראה זח"ב קלה, ב.

18) ההפרש בין שבתא דמעלי שבתא: ראה בארוכה בסידור עם דא"ח (הוצאת קה"ת תשע"ט) רנט, א ואילך. רצג, ג ואילך.
19) וקראת לשבת עונג': ישעי' נח, יג.
20) כי ששת ימים עשה: תשא כ, יא.

10) ויהי לפנות ערב ויצא יצחק: חיי"ש כד, מג: ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב.
11) לחשך דין קרא לילה: ע"פ בראשית א, ה.
12) וראה זח"א קמא, סע"ב – שזה יצחק.
13) ביום הראשון . . שמתגלה בחי' מדת החסד: ראה ג"כ סידור עם דא"ח (הוצאת קה"ת תשע"ט) מה, ג. מאמרי אדה"ז נביאים ע' יב. ובכ"מ.
14) ויאמר אלקים יהי אור: בראשית א, ג.
15) עולם כמנהגו נוהג: ע"פ ע"ז נד, ב.
16) במשפט יעמיד ארץ: ע"פ משלי כד, ט.

האדם העושה מלאכה בצורך איזה ציור נאה מעשה אומן או כותב איזה כתב, שבשעת המלאכה מלובשים השכל והמדות שלו במעשה ומלאכה ההיא עד גמר מלאכתו בשלימותה דייקא, אז שובת ונח ומסתלקים השכל והמדות שלו בבחי' עלי' ומנוחה לעצמותו, ועוד זאת, שבשעת העלי' שלהן בגמר מלאכתו לעצמותו, מתענג ומשתעשע במלאכה ההוא אשר נגמר מחשבתו ורצונו לתכליתו, ואם הי' חסר בה איזה דבר אין בה שלימות העונג, מצד שנחסר בה מעט עוד אשר לא נגמר מחשבתו בשלימות, וכמו הבונה בנין שלאחר גמר מלאכתו עושה חנוכת הבית בשמחה וחדוה כו', אכן כשנחסר עדיין חדר א' שלא נגמר אי אפשר להיות השמחה בשלימותה כו', נמצא בגמר המלאכה יש ב' בחינות ונחשבים לחד, דהיינו בחי' העליה של המדות ושכל והסתלקותן לעצמותו בבחי' מנוחה, ועוד זאת, בחי' התגלות התענוג ממלאכה ההיא שגמרה, וכולא חד דהא בהא תלי' כו' כנ"ל.

ככה ממש עד"מ למעלה, דכתיב ששת ימים עשה ה' כו' וביום השביעי שבת מכל מלאכתו אשר עשה, ונסתלקו ונתעלו בחי' השכל ומדות עליונים שהי' בבחי' ירידה ב' מאמרות שבדבור העליון לצורך הפעולה דבי"ע בבחי' עלי' לעצמותו, ועוד זאת נתגלה בחי' העונג עליון מגמר מלאכתו אשר עשה, כמ"ש וירא²¹ אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, דווקא לאחר גמר מלאכתו כתיב וירא את כל אשר עשה והנה טו"ב מאד כו' וכולא חד כנ"ל. אכן עתה נתחלקו ב' בחי' אלו לב' זמנים שונים, דהיינו בחי' העליה של הנוקבא, צרופי אותיות הדבור של י' מאמרות דבראשית שנשפלו בבי"ע לצורך פעולתו, הוא בליל השבת, שמסתלקים למעלה לקבל שם העונג העליון מהראי' דכל אשר עשה והנה טוב כו'. והמשכת העונג דכל אשר עשה למטה הוא ביום השבת שהיא סעודתי דעתיקא קדישא כו'. ובסעודה שלישית הוא סעודתא דז"א שהיא למעלה מב' הראשונות כו', והיינו כי בב' הראשונות הי' בחי' העלי' דצרופי אותיות שבנוקבא למעלה ואח"כ המשכת שפע העונג בה, אבל בסעודה ג' הוא בחי' עלי' אף מעל המדות דז"א שהי' מלובשים בהדבור בשעת המלאכה דמעשה בראשית למעלה מעלה כו', שזהו עליה יתירה מאד נעלה כו' וד"ל.

בזהר (שם) **תקונא** דע"ק אתתקן בתקונא חד כללא דכל תיקונין והיא ח"ע סתימאה כללא דכל שאר, והאי אקרי עדן עלאה סתימא, והוא מוחא דע"ק. והאי מוחא אתפשט לכל עיבר, ומני' אתגלין כו' ע"ש. ובאור הענין, דהנה ידוע ההפרש בין בחי' חכמה הגלוי' ראשית האצי' לחכמה סתימא דאריך אנפין מקורה, שחכמה הגלוי' היא בגדר ההתחלקות שמתחלק לל"ב²² שבילין ידיעין בכינה דאצי', ומכינה נמשך השפע בבחי' התחלקות יותר לנ' שערים בז"א כו', ומז"א לנוקבא צרופי אותיות הדבור עליון שמתהוים מהם רבוי

(22) לל"ב שבילין: ראה זח"ג קכח, א. קלו, א.

(21) וירא אלקים את כל אשר עשה: בראשית

קונטרס מאמרי אדמו"ר הזקן

כא

הנבראים פרטיים שונים כפי שינויי הצרופים מקוריים שלהם כנודע, ולכן נקרא בשם חכמה²³ הגלוי, שעומדת להתגלות בבחי' גלוי ממש בהנבראים דבי"ע, אף שהיא עדיין למעלה מבחי' ההתגלות ממש, רק היא ראשית הגלוי ע"י התחלקותה לל"ב שבילין בבניה²⁴ שנקרא רחובות הנהר היוצא מעדן להשקות הגן ומשם יפרד כו', משא"כ בחי' חכמה²⁵ סתימאה דאריך אנפין שהיא למעלה מגדר התחלקות כי אם עצם פשוט, בחי' הטעם הכמוס ונעלם בהרצון העליון, כדאי' בגמ' בר' עקיבא שאמר הקב"ה למשה שתוק²⁶ כך עלה במחשבה לפני כו' וכמ"ש במ"א ע"ש.

וזהו כונתו בהאי חכמה סתימאה דאיהו כללא דכל תיקונין, והאי מוחא אתפשט לכל עיבר, פי', שהוא למעלה מגדר התחלקות כי אם עצם פשוט, טעם הכמוס ברצון העליון המאיר לכל צד בהשואה אחת בלי התחלקות, שהתפשטותה היא לכל צד בהשואה אחת, וזהו הוראה על עוצם אחדותה ופשיטותה מושללת מגדר ההתחלקות, לכן תתפשט הארתה הפשוטה בהשואה אחת לכל צד. אבל החכמה הגלוי' שמתחלקת לל"ב שבילין ידיעין בבניה, אין הארתה המתחלקת בל"ב נתיבות ושבילין שוה בכל, כי אם היתה שוה בכל הי' מצטרך להיות ל"ב נתיבות זולתי נתיב א' שע"י תעבור השפע בבניה, אלא עיקר סבת התחלקות השבילין והצנורות הוא כפי שינוי התחלקות השפע פרטית שתעבור בהן, שכל חלק פרטי נבדל מן הכלל מתפשט דרך שביל פרטי המיוחד לו כו', וכפי שינויי החלקים פרטיים שבחכמה המתפשט בבניה, שהמה ל"ב חלקים שונים, ככה ממש שינויי השבילין הכלים והצנורות פרטיים בהבדל שלהן זה מזה כו' כנודע, נמצא אין הארתה שוה בכל, משא"כ במוחא סתימאה דאריך אנפין הכוללת כל התיקונין, המה הפרצופים דאצי' שנמשכים ממנה בסקירה אחת למעלה מגדר התחלקות, שמתפשט לכל עיבר בהשואה אחת ממש בלי שינוי כלל כנ"ל.

והנה הגם שאף ממוחא סתימאה נמשכת השפע בבחי' התחלקות השערות די"ג תיקוני דיקנא דאריך אנפין ואיך נוכל לומר שהיא למעלה מגדר התחלקות כו'. הענין הוא שיש הפרש גדול ועצום מאד בין בחי' ההתחלקות דמוחא סתימאה דאריך אנפין שבצנורי השערות דתיקוני דיקנא, לבחי' התחלקות החכמה הגלויה בל"ב שבילין בבניה דאצי', אשר אין ערך ויחס ביניהם כלל. והיינו כי בחי' התחלקות החכמה הגלוי' הוא בבחי' אור פנימי ממש, דהיינו שמוח החכמה

יתרו עד, ב. מגיא קיח, ג. לקו"ת פ' ראה יח, ב. כט, ב. שה"ש לט, ב.
25) חכמה סתימאה . . הטעם הכמוס . .
וכמ"ש במ"א: ראה לקו"ת שלח מט, ג. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ד ע' א'שצב. וש"נ.
26) שתוק כך עלה במחשבה: מנחות כט, ב.

23) חכמה . . ראשית הגלוי: ראה תניא פל"ה (מד, סע"ב) ואילך. בסה"מ תש"ח ע' 112 בערה מציין: ראה ע"ח שער דרושי אבי"ע פ"א. שער היחוד והאמונה פ"ח ט. תו"א וש"א רד"ה יביאו לבוש מלכות.
24) בבניה שנקרא רחובות הנהר: וישלח לו, לו. וראה זח"ג קמב, א. ע"ח שער ת, פ"ד. תו"א

עצמו מתחלק ומתלבש ממש בל"ב שבילין בנינה דאצי, ומבינה נמשכת השפע בהתחלקות נ' שערים בבחי' התלבשות עפ"י סדר ההשתלשלות ממש בז"א ומז"א לנוקבא כו', עד שיש שייכות והתחברות ויחס מדרגה התחתונה שבהשתלשלות זו להעילה ראשונה, בחי' עצמות חכמה הגלוי' ראשית האצי, עפ"י סדר יחס ההשתלשלות שנמשכה ממנה, ויש אף במדרגה התחתונה, סוף כל דרגין, חלק פרטי מהארת החכמה עצמה בבחי' התפשטות והתלבשות בה בבחי' אור פנימי ממש, מאחר שנתחלקה החכמה עצמה ונתפשטה בבחי' אור פנימי ממש בתוך כל הפרצופים דאצי בסדר והדרגת ההשתלשלות במיעוט אחר מיעוט כו' כנודע.

אכן בזה נפלא מעלת ומדרגת החכמה סתימאה דאריך אנפין, שאינה מתחלקת בבחי' התפשטות בבחי' אור פנימי ממש בהנאצלים בסדר והדרגת ההשתלשלות, כי אם היא סתימאה באריך אנפין ולית מחשבה תפיסא בה, והיא מתפשטת בכל עיב"ר בהשואה אחת בלי התחלקות, רק דרך צנורי השערות דתיקוני דיקנא, שהם בחי' מקיפים, יכולה להתחלק בהתחלקות פרטיים, שאף שיונקים המקבלים מהם, אבל המה חופפים עליהם בבחי' מקיף מלמעלה אשר אין להם שייכות ויחס והתחברות אליהם כלל. וגם עוד זאת יש בחי' אחרת בהמקיף שהוא בחי' הארה חיצונית מהמשפיע העליון ולא הטפה העצמיות, ולכך משולים לשערות נדמו, שיכולים לגוזז אותם ולא יכאב לו כלל, מצד שהמה גדילים ממותרי מוחין בהתפשטות הארה חיצונית בהם לבד, ככה ממש למעלה בחי' התפשטות מותרי מוחין דמוחא סתימאה דאריך אנפין, שהוא הארה חיצונית, הוא בהשערות ולא הטפה פנימיות העצמיות, וגם המקבלים אין להם התחברות שהם מצד היותם בחי' מקיפים עליהם מלמעלה כנ"ל וד"ל.

ובאור הענין, כמו ששמע²⁷ ממורו (ה"ה דמעזריטש ז"ל) ההפרש בין בחי' השערות²⁸ שהמה ממותרי מוחין לבחי' הצפרניים הגדילים ממותרי חיות הגוף, שיש מעלה יתירה בהצפרניים יותר מבהשערות אף ששניהן במדרגה אחת בחי' מותרות כו'. והיינו כי הצפרניים המה מחוברים יותר להמוח מן השערות, כנראה בעליל דכאשר יחשוב במחשבתו לנטות צפורני ידיו או רגליו אנה ואנה תיכף תתפעל הצפורן בפעולתו לגמור מחשבתו, ואין שייך בו אפי' לשון ביטול שנשמע לרצונו כי אם הוא מחובר ומיוחד עמו בתכלית היחוד, דלכל אשר יחפוץ יטנו, משא"כ השערות שבראש וזקן, שאף כשיחשוב לנטותן ולנענען אנה ואנה לא יתפעלו מזה בתנועה כל שהוא, זולתי כאשר ינענע כלי הראש עצמו אז ממילא יתנענעו הם ג"כ, אבל תנועתן לבדן בלתי אפשר ע"י

27) ששמע ממורו (ה"ה דמעזריטש ז"ל): מארז"ל ע' שנ.

ראה מגיד דבריו ליעקב ע' שפו. וראה ג"כ 28) השערות שהמה ממותרי מוחין: ראה ג"כ מאמרי אדה"ז: תקס"ו ח"ב ע' תקעה. על לקו"ת תצא לו, ג. לז, ב. ועוד.

קונטרס מאמרי אדמו"ר הזקן

כג

רצון המחשבה כו', וכן בהתפעלות הכאב שבצפורן במכות אש וכדומה ירגיש המוח תיכף, משא"כ השערות כו', זולתי כשימשך בעקרי השערות הנאחזות במוח יכאב לו כנ"ל. והטעם לזה הוא מפני שהצפרניים המה גדילים ממותרי השפע שבאור פנימי דהיינו המוחין שבראש כוללים כלליות החיות שבגוף ומהם נמשך השפע ללב ומהלב לב' ידים ימין ושמאל, חסד²⁹ דרועא ימינא כו', ואח"כ מתחלק כלליות שפע חסד שבדרועא ימינא לה' אצבעות במיעוט אחר מיעוט עד שנגדלים הצפורניים שבהאצבעות, שהמה תכלית הפסולת שבהשפע ובהן תמצית מיעוט האור והשפע של המוח שאין למטה מהו, אבל אעפ"כ יש בהן איזה הארה ותמצית השפע של המוח ממש, שמתפשט בהן ע"י גידי ההרגשה כנודע, ועי"ז יש להן חבור ויחס אל עצמות כלליות המוח שבראש, להיותו מתפעל מהכאב שלהן כו' ולהיותן מתפעלים מרצונו ומחשבתו כנ"ל, משא"כ השערות המה מותרי מוחין של המקיפים, שהוא בחי' הארה חיצונית של המוח שמתפשט בחללי השערות, ולכן אין להם התחברות כל כך להעצם, להיותן מתפעלים בתנועה ע"י המחשבה בעלמא, וכן להיפך אין המוח מתפעל מגזיותו, זולתי בעיקרי השערות, שם החבור שלהן להעצם, לכן ירגיש הכאב במריטת ראשו כו' כנ"ל. ועד"ז יובן למשכיל ההפרש למעלה בין מותרי השפע דאור פנימי, הוא בחי' הצפרניים דב' ידים, חו"ג דז"א דאצ"י (שאברהם³⁰ יצא ממנו ישמעאל כו') שיש להם יחס והתחברות לחכמה הגלוי' המתפשטת בהן כנ"ל, לבחי' מותרי השפע דאור מקיף דמוחא סתימאה שהן השערות דמוחא סתימאה כו', ולכן בערך זה נחשבת החכמה סתימאה למעלה מגדר התחלקות, אף שנמשך ממנה השפע פרטיות בהתחלקות הצנורות דהשערות דתיקוני דיקנא כו' כנ"ל וד"ל.

כד פשיט הד טורנא כו', בטש בהאי מוחא כו' ואתרשי' בי' הד נהורא דאקרי רצו"ן, והאי רצון אתפשט לתנא בדיקנא עד ההוא אתר דמתיישב' בדיקנא, ואקרי חסד עלאה, ודא איהו נוצ"ר חסד, ע"ש.

פז, תחלה נת' סדר ההשתלשלות מעתיקא קדישא למצחא דאקרי רצו"ן. דפשיט חד טורנ"א, הוא בחי' יסוד דעתיקא, שליח השפע דעתיקא קדישא למצחא דאקרי רצו"ן. ועתה מפרט סדר השתלשלות השפע דיסוד דעתיקא קדישא, שנקרא טורנ"א בסימ"א כנ"ל, במוחא סתימאה דאריך אנפין ששם התחלת הדיקנא כו' ואקרי נוצ"ר בהפוך אתוון רצו"ן. וזה הכלל גדול בתורה, כל מקום שנתהפך הצרוף, הוא למעלה במדרגה מכמות שהוא קודם היפוכו. כמו אל"ף³¹

ברכה לג, ב. יל"ש וירא רמז צג. ויצא רמז קיט.
(31) אל"ף . . חכמה, פ"א . . כתר: ראה תקו"ז ת"ע (קלה, א) אמרי בינה פה, ג. צ, א ואילך. סה"מ תרפ"ט ע' 65. וש"נ.

29 חסד דרועא ימינא: תקו"ז בהקדמה (יז),
(א).
30 שאברהם שיצא ממנו ישמעאל: פסחים
נו, א. קיט, ב. ב"מ פו, ב. ב"ר פס"ח, יא. ויק"ר
פלי"ו, ה. תנחומא קדושים ב, א. האזינו לב, ט.

הוא חכמה, פל"א הוא כת"ר כו', וכן צרוף אותיות רצו"ן הוא למטה במדרגה הצרוף מהפוך אותיות רצו"ן, והוא נוצ"ר חסד דתיקוני דיקנא דמוחא סתימאה דאריך אנפין, והיינו כי נת"ל שהמצחא הוא בחי' חיצונית, לכך מתפשט בו בחי' הרצון שהוא בחי' חיצונית לגבי בחי' נוצ"ר ומוחא סתימאה דאריך אנפין, אף שמחופה בשערות ואינו מגולה כמו המצחא הפנוי משערות כו', אבל הוא פנימיות יותר, והא בהא תליא וכולא חד, שמצד שהוא פנימי יותר, לכך אי אפשר לו להתגלות כמו שהוא זולתי ע"י לבושי השערות המכסים עליו כו', לכך יתלבש בו פנימיות יסוד דעתיק, ואקרי נוצ"ר ההפוך אתויון דרצו"ן, שהוא חיצונית לגבי, שמתפשט במצחא שהוא בחי' חיצונית ג"כ כנ"ל וד"ל.

להבין ענין ה' עינויים דיו"כ, וענין החותם³ שבנעילה כו'. הנה נזכר בפרע"ח⁴, שביו"כ מתעלה הנוקבא דז"א ועומדת במקום בינה דאצי, ומקבלת השפע ד"ג תיקוני דיקנא דאריך אנפין ממקום שמקבלים או"א דאצי, עד שבנעילה הוא תכלית שלימות העליה שלה, שמתעלה עד בחי' עתיק דאצי לקבל השפע מה' גבורות דעתיק, וזהו החותם דנעילה כו'.

ובאור הענין, מבשרי⁵ אחזה אלוה, עד"מ בנפש האדם, הדבור מקבל השפע מן המדות שבלב, דכמו שיש בלבו ככה ידבר, דהיינו אם נתעוררה מדת האהבה שבלב לאיזה דבר וחפץ בעולם, אזי יצטרפו ככה צרופי אותיות הדבור לדבר מאותו דבר הנחמד לו, וכן להיפך אם נתעוררה השנאה בלבבו על איזה דבר הנמאס לו ידבר ממנה כו', וכן ההתפארות כו' והנצח כו', שכפי אופן מזיגת המדות שבלב, ככה ישתנו צרופי אותיות הדבור שמתעפים מהם כנודע. וזהו בבחי' פנימיות, הם המדות עצמן שבלב, שפנימיות הדבור מקבל מהן השפע. וכן בחיצוניות, הוא בחי' הקול היוצא מהבל הלב, שמורכב מג' יסודות אש רוח מים, שזהו בחי' כלליות מזיגת המדות בבחי' חיצוניות, שנכללים במזג השוה בהקו"ל היוצא מהבל הלב, כנראה בעליל דכאשר תתקלקל המזיגה, שיתגבר יסוד א' יותר מדאי, אזי ישתנה קולו כו'. והדבור חיצוני הנרגש בבטוי השפתיים, הוא מקבל מן הקול באופן כשיתחלק הקול פשוט בהתחלקות ה' מוצאות המבטא, ומשם יפרד לכ"ב אותיות, דהיינו אחה"ע⁶ מהגרונן גיכ"ק מהחיד כו'. וככה ממש למעלה, בחי' התהות הדבור עליון, הנוקבא דז"א דאצי, הוא מבחי' המדות דז"א דאצי, הן בבחי' פנימיות מעצמות המדות דז"א כו', והן בבחי' חיצוניות, מבחי' הקול עליון הנמשך מהבל הלב עליון שמתחלק לה' מוצאות הפה ע"י ה' גבורות מנצפ"ך דז"א, ומשם יפרד עוד בהתחלקות פרטים לכ"ב אותיות שבדבור, ושינוי צרופיהן וחילופיהן ותמורותיהן, הוא הכל כפי שינוי מזיגת המדות דז"א כו'.

(3) החותם שבנעילה: ראה שער הכוונות ענין יוה"כ דרוש ה. ענין סוכות ריש דרוש ו ודרוש ז. פע"ח שער הלולב פ"ד. סידור האריז"ל סדר נעילה. מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ע' א"יד ואילך.
 (4) בפרע"ח שביו"כ מתעלה הנוקבא דז"א: ראה פע"ח שער יוה"כ פ"ה. סידור האריז"ל סדר נעילה. ת"א בשלח סה, א. וראה הנסמן בסידור עם דא"ח שם בהמ"מ.
 (5) מבשרי אחזה אלוה: ע"פ איוב כח, יב.
 (6) אחה"ע מהגרונן גיכ"ק מהחיד: ס"י פי"ב מ"ג. וראה הנסמן במאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' קה.

(1) להבין ענין ה' עינויים דיו"כ: נעתק מגוכתי"ק ר' משה בן כ"ק אדה"ז (כת"י מס' 45 ג, א).
 הנחת כ"ק אדהאמ"צ (גוכתי"ק מס' 1025) נדפס בסידור עם דא"ח (הוצאת קה"ת תשע"ט) שסה, א. וראה הנסמן שם בהמ"מ.
 מאמר זה נאמר ע"י אדמו"ר הזקן ליל שבת שובה תקס"ז. ראה ג"כ מאמרי אדה"ז פרשיות ח"ב ע' תתמ ואילך.
 המאמר נתבאר בארוכה במאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ג ע' אקה ואילך.
 (2) ה' עינויים דיו"כ: ראה יומא עג, ב (במשנה). עו, א. ע"פ אחרי טז, לא. אמור כג, כז. לב. פינחס כט, ז.

והנה כל זה בכל ימות השנה, שמתנהגים העולמות בסדר והדרגה, אכן ביו"כ מתעלה הנוקבא בבחי' דלוג שלא כסדר והדרגה, לעמוד במקום בינה לקבל משם השפע שלא ע"י ז"א בעלה, וכמ"ש לפני הוי"ה תטהרו, הוי"ה, ז"א דאצי, שמתעלה הנוקבא לפני הוי' למעלה ממנו, למקום בינה. ומטעם זה הם ה' עניינים ביו"כ, שהוא מעין עולם הבא, שהוא בחי' פנימיות בינה, שאין בו לא אכילה ולא שתי' ולא סיכה ורחיצה כו'.

והענין הוא, דהנה כאשר הנוקבא מקבלת מז"א בעלה, הם המדות חג"ת⁹ דאצי, שהם שלשה אבות, אברהם הוא בחי' חסד דז"א, יצחק גבורה דז"א כו', אזי ברבוי ההשתלשלות עילה ועלול שנמשכים ממל' דאצי' עד מל' דנוגה דעשי' מתהוים כל עניינים גשמיים שבעולם הזה, המאכלים וכל הפירות ודשאים, כי אין¹⁰ לך עשב שאין לו מזל, וגבוה¹¹ מעל גבוה שומר, שהמזלות דע' שרים דנוגה דעשי' המגדלים כל טוב הארץ, המאכלים והפירות והדשאים והכסף והזהב וכל אבני יקר, הם מקבלים מבחי' הפסולת דקדושה של המדות חו"ג דז"א דאצי, שמתלבשים במל' דאצי' ומשתלשלים ברבוי ההשתלשלות עד שמתכלים הגסות והשמרים שבהן מתהוים כל התענוגים גשמיים של המאכלים ודומיהן דעשי'. וכמארז"ל, לא¹² כאברהם שיצא ממנו ישמעאל ולא כיצחק שיצא ממנו עשו כו'. פי', אברהם¹³ הוא בחי' חסד דז"א דאצי, שיצא ממנו ישמעאל, היינו מבחי' השמרים והפסולת שבחסד (שהי' בו תערובת הפסולת מבחי' השבירה דתהו כו'), יצא ישמעאל¹⁴ חסד דקליפה ע"י ריבוי ההשתלשלות, וכן מפסולת¹⁵ הגבורות קדושות דיצחק יצא עש"ו כו'. וז"ס מ"ש לי¹⁶ הכסף ולי הזהב, שכסף¹⁷ הוא בחי'

לב, ט. ברכה לג, ב. יל"ש וירא רמז צג. ויצא רמז קיט.

13 אברהם הוא בחי' חסד דז"א דאצי': ראה פרדס שער כב פ"ד – בשם ספר הבהיר סקצ"א (וראה סה"מ תרס"ג ח"ב ס"ע צא). ספר הערכים-חב"ד ערך אברהם אבינו ס"א (כרך א ע' סה ואילך). וש"נ.

14 ישמעאל חסד דקליפה: ראה לקו"ש ח"כ ע' 102 הערה 27-26.

15 מפסולת הגבורות קדושות דיצחק: ראה זח"א צ, ב. רכ, ב. זח"ב רעז, א. זח"ג שב, א. ובכ"מ.

16 לי הכסף ולי הזהב אמר הוי"ה חגי ב, ח. 17 שכסף הוא בחי' מדת החסד דז"א דאברהם: ראה זח"ב רעז, א. ערכי הכינויים (לבעל סה"ד) מערכת כסף. פרדס שער הגוונים (שער י) פ"ג.

7 לפני הוי"ה תטהרו: אחרי טז, ל. וראה לקו"ת אחרי כה, ג ואילך. כז, ד. כח, ב. תצא לד, ד. תבוא מא, ד. ר"ה נו, א. שבת שובה סה, א. ועוד.

8 ה' עינויים ביו"כ שהוא מעין עולם הבא: בשייכות יוה"כ ועוה"ב – ראה תיקוני ז"ח צג, ג. פרדס שער ד פ"ה. פ"ח שער ר"ה ספ"ה. שער יוה"כ ספ"ה. לקו"ת להאריז"ל נח ו, יג. 9 חג"ת . . שלשה אבות: ראה ע"ח שער יט פ"ג. שער לה פ"ג. פרדס שער י פ"ה. שער כ פ"א. מאור"א, כז. ועוד.

10 אין לך עשב שאין לו מזל: ב"ר פ"י, ו. זח"א רנא, א. זח"ב קעא, ב. מו"נ ח"ב פ"י. 11 וגבוה מעל גבוה שומר: קהלת ה, ז. 12 לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל: פסחים נו, א. קיט, ב. ב"מ פו, ב. ב"ר פס"ח, יא. ויק"ר פל"ו, ה. תנחומא קדושים ב, א. האזינו

קונטרס מאמרי אדמו"ר הזקן

כו

מדת החסד דז"א דאברהם, שמהפסולת שבו נתהווה ע"י רבוי ההשתלשלות בחי' כסף גשמי דעולם הזה, וכן הזהב¹⁸ הוא בחי' יצחק, יצא ממנו עש"ו, סוספיתא¹⁹ דדהבא, הפסולת שבו, שמתהווה למטה בחי' זהב גשמי. וכל המאכלים ודומיהן הגשמיים נחלקים דרך כלל לב' בחי' אלו, או מפסולת החסד (כמו המעדנים הערבים), או מפסולת הגבורה (הם המעדנים החריפים וחמוצים ודומיהן כו' כמ"ש במ"א), וזהו לי הכסף ולי הזהב אמר הוי", ששרשן מפסולת המדות חו"ג דז"א דאצי' שנתפשטו במל' דאצי' וממל' דאצי' לבי"ע כי אברהם יצא ממנו ישמעאל כו' כנ"ל.

ולכן ביו"כ כשמתעלה הנוקבא במקום בינה דאצי', לפני הוי', לקבל השפע בבחי' דלוג שלא ע"י ז"א בעלה, אז נאסרו כל החמשה דברים אלו אשר המה עניינים גשמיים דעשי' ששרשן מפסולת המדות חו"ג דז"א, מצד שנתעלו כנסת ישראל²⁰ שהן בני מלכים מבחי' מל' דאצי', במקום בינה, לקבל השפע שלא ע"י ז"א, ולכך מבטלים כל העניינים גשמיים שנמשכים מהמדות דז"א שלא לעסוק בהן, כמו האכילה ושת"י וסיכה ורחיצה כו', מצד שנתעלו בעליה יתירה מאד נעלה להיות לפני הוי"ו תטהרו. והיינו כמו עד"מ בנפש האדם כשהדבור מקבל השפע מן השכל עצמו זולתי אמצעות המדות כלל, שמה שהשכל בשכלו מפרשו בדבור לזולתו, שהוא עלי' גדולה לגבי בחי' הדבור שמקבל מן המדות והמדות מן השכל כו' אשר מתמעט האור השכל במיעוט אחר מיעוט בהתלבשותו בהמדות שבלב ומהמדות נמשך לדבור, אבל כאשר הדבור עצמו יתעלה לקבל הארת השכל זולתי אמצעות המדות, אז מקבל עצמות רבוי השפע של השכל כמו שהוא במקומו. ככה ממש למעלה, שביו"כ מתעלה הנוקבא דאצי' ועומדת במקום בינה דאצי' לקבל שפע משם שלא ע"י ז"א בעלה, שזהו בחי' דלוג שלה שלא כסדר ההדרגה שלה בכל השנה שמקבלת מז"א כו'. וז"ס ה' עניינים דיו"כ כנ"ל וד"ל.

והנה בחי' הדלוג הזה דמל' דאצי' לעמוד במקום בינה לקבל השפע ממנה שלא בהדרגה, שלא ע"י ז"א כו', הוא ע"י בחי' התשובה של ישראל שלמטה, שהם בני מלכים, וע"י אתעדל"ת שלהן בבחי' התשובה דיו"כ אשר צעקו לה' בקול גדול ממעמקים²¹, בחילא יתיר, שלא בהדרגה וסדר כלל, שזהו מעלת מדת התשובה²² אשר היא בחילא דתיאובתא יתיר, שלא בהדרגה וסדר העבודה של

זח"א כו, ב. זח"ב פח, ב. זח"ג רט, סע"א רסו, א.
21 ממעמקים: תהלים קל, א. בענין אמירת
ממעמקים בעשרת ימי תשובה – ראה מאמרי
אדה"ו פרשיות ח"ב ע' תתמא, ובהנסמן בהמ"מ
שם.
22 התשובה . . בחילא דתיאובתא: ראה
זח"א קכט, ב.

18 הזהב הוא בחי' יצחק: זח"א קיח, ב. זח"ב
רלו, סע"א. רעו, א. תקו"ז תס"ט (קב, סע"א
ואילך). ועוד.
19 סוספיתא דדהבא: ראה זח"א רכא, א.
זח"ב רכד, ב. רלו, ב. וראה תו"א תולדות כ, ב.
לקו"ת חוקת נת, ג. ועוד.
20 בני מלכים: שבת סז, א. וש"נ.

הצדיק, אשר הולך ממדרגה למדרגה בסדר והדרגה, שעל זה ארז"ל במקום²³ שבעלי תשובה עומדין בו, יעוררו אתעדל"ע דוגמת זה ממש, שתתעלה הנוקבא, מל' דאצי' מקורו, בבחי' דלוג שלא כסדר והדרגה, למקום בינה, לקבל השפע ממנה שלא ע"י ז"א בעלה, אשר א"א להיות הדלוג של העלי' זו שלא בהדרגה זולתי ע"י חילא יתיר של בע"ת אשר הוא ג"כ שלא כסדר והדרגה בו, וכמשל²⁴ מי שצריך לעבור בדרך אמת המים המפסקת לו או בור, שמצטרך לדלג בקפיצה גדולה בכח גדול וחזק אשר אי אפשר בלאו הכי אם יהלך לאט בו.

וזהו מ"ש בתפלה קדוש²⁵ אתה ונור"א שמך, פי', אתה הוא בחי' מל' דא"ס, שהוא מבחי' עצמות המאציל, הוא קדוש ומובדל, המתנשא²⁶ מימות עולם. ונורא שמך הוא בחי' התפשטות האור ממל' דא"ס להאיר בכל סדרי ההשתלשלות דבי"ע, שזה האור נקרא בחי' שמך בל' נכח על שם עצמותו ית', שהוא הארת מל' דא"ס, רק הוא הארה בעלמא כמשל השם שבאדם בו, המאיר על כל סדרי ההשתלשלות דבי"ע, אשר נכלל ובטל בהמאור כביטול זיו השמש במאור השמש בו, וכמשל כח הראי' שבעין שהוא הארה מהנפש שנכלל ובטל במאור כלליות הנפש בו, ואעפ"י כן גם ההארה זו הוא נור"א על כולם בו. ואין²⁷ אלוה מבלעדיך, מצד שהאור הזה אינו נפרד ממנו ח"ו, ולא אמרו ב' רשויות הם ח"ו, כי אם הוא נכלל במאור כנ"ל, ככתוב ויגבה²⁸ ה' צבאות בו, והאל²⁹ הקדוש נקדש בצדקה. וחותרם המלך הקדוש, משא"כ בתפלה בחול שחותם האל הקדוש בו, והטעם, שזהו החדוש שבר"ה וי"כ שנתעלה הנוקבא דאצי' במקום בינה לקבל השפע דאור"א מהמזלות דאריך אנפיו, שנק' בחי' קדו"ש כמ"ש קדוש³⁰ יהי' גדל פרע בו וכמ"ש ושער³¹ רישי' כעמר נקי' (וכדאי' בפייט ונקה³² לא ינקה³³, שמתחברת בו בחי' מל' דאצי' בבחי' קדו"ש, המה המזלות נוצר ונקה דאריך אנפיו דאור"א יונקי' מהם, וזהו המלך הקדוש שנתחבר ביחד, משא"כ בחול, וכמ"ש קודם והאל הקדוש נקדש בצדקה הוא עלי' הנוקבא שנק' צדקה בבחי' קדוש להיות נק' המלך הקדוש בו וד"ל.

28 ויגבה ה' צבאות: ישע"ה, טז.
29 והאל הקדוש נקדש בצדקה: תפילת העמידה לימים נוראים.
30 קדוש יהי' גדל פרע: נשא ו, ה.
31 ושער רשי' כעמר נקי': דניאל ז, א.
32 ונקה לא ינקה: ע"פ תשא לד, ז. ראה גם שבועות לט, א.
33 ינקה . . . כו': תיבה אחת אינה ברורה כאן בהכתיב.

23 במקום שבעלי תשובה עומדין: ראה ברכות לד, ב. רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ד.
24 וכמשל מי שצריך לעבור בדרך: ראה סידור עם דא"ח (הוצאת קה"ת תשע"ט) שסו, ב ובהנסמן שם בהערה 46.
25 קדוש אתה ונור"א שמך: תפילת העמידה לימים נוראים. וראה ספרי ברכה לג, ב.
26 המתנשא מימות עולם: ברכת יוצר.
27 ואין אלוה מבלעדיך: תפילת העמידה לימים נוראים.

קונטרס מאמרי אדמו"ר הזקן

כט

והנה בנעילה³⁴ דיו"כ הוא תכלית השלימות של העלי' הנוקבא, שמתעלה עד בחי' עתיק לקבל ה' גבורות דעתיק וז"ס החותם כו'. והיינו כנודע שמל' עיקר בניינה מהגבורות, ה' גבורות, כי מנצפ"ך דז"א הם המחלקות השפע בכדי שתחלק לכ"ב אותיות הדבור ושינוי צרופיהן ותמורותיהן, והוא גורם הפרוד בשינוי הנבראים פרטיים מינים ממינים שונים כנודע, ויש עוד ה' גבורות שנמשכים לצורך בנין הנוקבא עצמה והמה נעלים יותר וכמשנת³⁵ (בדרוש דר"ה) שהמה המסתירים ומעלימים כלליות השפע עליונה בהעלם והסתר למעלה ואז מתמצית האור שמתגלה אפשר לחלק ע"י ה' גבורות מנצפ"ך שניים כו' כנ"ל. וככה ממש בעלות הנוקבא בנעילה דיו"כ למעלה מעלה עד בחי' עתיק דאצי', שמצטרך לכוננה ולבנותה מחדש על השנה החדשה הבאה לטובה לקיום העולם שלא יחזור לאין ואפס כו', שמקבלת ה' גבורות דעתי"ק לצורך בנין העצמי שלה וה' גבורות שניים לצורך הפרוד וההתחלקות כו', וז"ס החותם, כי כתב אשר נכתב³⁶ ונחתום בטבעת המלך אין להשיב, ומוכרח' להתפשט למטה להיות מקור לבי"ע, להיות³⁷ ראש לשועלים, להחיות³⁸ רוח שפלים כו'. ועוד זאת מעלת החותם, בכדי שלא ינקו החיצונים ג"כ מהשפע הטוב שקיבלה מעתיק דאצי' שיהי' מגיע רק לישראל לבד (והרי זה כמו שחותמין אגרת המשתלח שיגיע למי שנשתלח ולא יראוהו זרים כו'. וז"ס מ"ש יבחר³⁹ ה' את נחלתינו את גאון יעקב אשר אהב סלה שאומרים קודם תקיעת שופר כו' וכמ"ש במ"א), ובהושענא⁴⁰ רבה הוא גמר החתימה, חותם בתוך חותם כו' כנודע ל"ח.

38) להחיות רוח שפלים: ע"פ ישעי' נז, טו.
39) יבחר ה' את נחלתינו . . . וכמ"ש במ"א:
תהלים מז, ה. וראה סידור עם דא"ח (הוצאת
קה"ת תשע"ט) דרושים לחתונה רב, ג. שסז, ב.
עט"ר שער ר"ה פט"ו.
40) ובהושענא רבה הוא גמר החתימה: ראה
זח"א רכ, א. זח"ג לב, א. פע"ח שער הלולב
פ"ד. וראה ספר השיחות ה'תנשא ח"ב ע' 770.
וראה גם בע' 725 הערה 63.

34) בנעילה . . . החותם: ראה הנסמן לעיל
בהערה 3.
35) וכמשנת^ל (בדרוש דר"ה): ד"ה להבין
ענין ראש השנה (תקס"ז) [נדפס לעיל ע' ט].
36) נכתב ונחתום בטבעת המלך: ע"פ אסתר
ח, ח.
37) להיות ראש לשועלים: ע"פ סנהדרין
לז, א. אבות פ"ד מט"ו. וראה זח"ב קמז, סע"ב
ואילך. ע"ח שער ג, פ"א. שער מב פי"ד. ועוד.

בזוהר¹ פ' אמור (ד' ק"ג ע"ב): ר' אלעזר פתח, כה² אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך וגו', האי קרא על כנ"י אתמר בשעתא דהות אזלא במדברא

אושפיזין עלאין תיבו, תיבו אושפיזי מהימנותא תיבו, ארים ידוי וחדי ואמר זכאה חולקנא זכאה חולקהון דישאל דכתיב כי חלק ה' עמו וגו' והוה יתיב. תנינא לבני עלמא דמאן דאית ליה חולקא בעמא ובארעא קדישא יתיב בצלא דמהימנותא לקבלא אושפיזין למחדי בהאי עלמא ובעלמא דאתי. ובעי למחדי למסכני מ"ט, בגין דחולקא דאינון אושפיזין דזמין דמסכני הוא, וההוא דיתיב בצלא דא דמהימנותא וזמין אושפיזין אלין עלאין קיימי מניה ואמרי ולא יהיב לון חולקהון, כלהו קיימי מניה ואמרי ולא תלחם את רע עין וגו', אשתכח דההוא פתורא דתקין דיליה הוא ולא דקב"ה, עליה כתיב וזריתי פרש על פניכם וגו' פרש חגיכם ולא חגי. ווי ליה לההוא בר נש בשעתא דאלין אושפיזי מהימנותא קיימי מפתוריה.

ואמר ר' אבא, אברהם כל יומי הוה קאים בפרשת אורחין לזמנא אושפיזין ולתקנא לון פתורי. השתא דמזמנין ליה ולכלהו צדיקיא ולדוד מלכא ולא יהיבין לון חולקהון, אברהם קאים מפתורא וקרי סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה וכלהו סלקין אבתריה. יצחק אמר ובטן רשעים תחסר, יעקב אמר פתך אכלת תקיאנה, ושאר כל צדיקיא אמרי כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום. דוד מלכא אמר ואשלים דינוי דכתיב ויהי כעשרת הימים ויגוף ה' את נבל וימת. מאי קא מייירי בגין דדוד שאל לנבל ואתעביד ליה אושפיזא ולא בעא. ודא זמין ליה ולא יהב ליה חולקא. ובאינון עשרה יומין דדוד מלכא דאין עלמא, אחדן עליה ההוא ב"נ דאשלים ליה ביש יתיר מנבל.

א"ר אלעזר (בג"כ) אורייתא לא אטרח עליה דב"נ יתיר אלא כמה דיכיל דכתיב איש כמתנת ידו וגו'. ולא לימא איניש אכול ואשבע וארווי בקדמיתא ומה דישתאר אתן למסכני, אלא רישא דכלא דאושפיזין הוא, ואי חדי לאושפיזין ורוי לון, קב"ה חדי עמיה ואברהם קרי עליה אז

(1) בזוהר פ' אמור . . . ר' אלעזר פתח כה אמר ה' זכרתי: נעתק מגוכתי"ק ר' משה בן כ"ק אדה"ז (כת"י מס' 45 ד, א). הנחת כ"ק אדהאמ"צ (גוכתי"ק) נדפס בסידור עם דא"ח (הוצאת קה"ת תשע"ט) שעד, א. הגהות והוספות כ"ק אדמו"ר הצ"צ נדפסו באוה"ת דרושים לסוכות ע' א'תשמב ואילך. ביאוה"ז ח"א ע' תלא ואילך. מאמר זה נאמר ע"י אדמו"ר הזקן ליל שני של חג סוכות תקס"ז. להקל על המעיין, נעתק כאן לשון הזהר בשלימותו:

רבי אלעזר פתח, כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך וגו'. האי קרא על כ"י אתמר בשעתא דהות אזלא במדברא עמהון דישאל, זכרתי לך חסד, דא עננא דאהרן דנטלא בחמש אחרנין דאתקשרו עלך ונהירו עלך. אהבת כלולותיך, דאשתכללו לך ואעטרו לך ואתקינו לך ככלה דתעדי תכשיטהא וכ"כ למה, בגין לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה.

ת"ח בשעתא דב"נ יתיב במדורא דא, צלא דמהימנותא שכינתא פרסא גדפהא עליה מלעילא ואברהם וחמשא צדיקיא אחרנין שויין מדוריהון עמיה. אמר ר' אבא, אברהם וחמשא צדיקיא ודוד מלכא שוין מדוריהון עמיה הה"ד בסכות תשבו שבעת ימים. שבעת ימים כתיב ולא בשבעת ימים. כגוונא דא כתיב כי ששת ימים עשה ה' את השמים וגו'. ובעי ב"נ למחדי בכל יומא ויומא באנפין נהירין באושפיזין אלין דשריין עמיה.

ואמר רבי אבא, כתיב בסכות תשבו שבעת ימים ולבתר ישבו בסכות, בקדמיתא תשבו ולבתר ישבו. אלא קדמאה לאושפיזי, תנינא לבני עלמא. קדמאה לאושפיזי כי הא דרב המנונא סבא כד הוה עייל לסוכה הוה חדי וקאים על פתחא דסוכה מלגאו ואמר נזמן לאושפיזין, מסדר פתורא וקאים על רגלוהי ומברך ואומר בסכת תשבו שבעת ימים. תיבו

עמהון ישראל, זכרתי לך חסד דא עננא דאהרן דנטלא בחמש אחרנין דאתקשרו עלך ונחירו עלך, אהבת כללותיך דאשתכללו לך ואעטרו לך ואתקיננו לך כו', וכ"כ למה, בגין לכתך אחר"י במדבר בארץ לא זרועה. פי', אהר"ן³ הוא בחי' יסוד אבא, ועננא⁴ דאהרן הוא חסד דז"א המסתעף מאהר"ן, יסוד אבא, שרש קו ימין חח"ן כו', ועננא זה הוא אזיל עם כולהו יומין, כמ"ש ובעמוד⁵ ענן יומ"ם, וכתב יומ"ם⁶ יצוה ה' חסדו, יומם דייקא, לשון רבים, מצד היותו כוללי ה' חסדים שמחסד ועד הוד, חסד שבחסד, גבורה שבחסד, ת"ת שבחסד, נצח שבחסד, הו"ד שבחסד כו', וכמ"ש בע"ח⁷ שאור החסד אינו מתעבה כלל וכמשנת"ל ע"ש.

אהבת⁸ כללותיך, דאשתכללו לך ואעטרו לך כו' ככלה תעדי תכשיטי כו'. והיינו כי בר"ה⁹ היתה בחי' הנסירה שננסרה הנוקבא להבנות בפרצוף שלם בפני עצמה, ותחלה נעשית בחי' נקודה תחת היסוד ואח"כ פרצוף כו'.

סס"ב שכ' שאהרן שרשו מנצח דאבא. ואולי יש לתרץ ע"פ מ"ש בע"ח שער הארת המוחין פ"ו, הובא בקה"י מערכת אהרן בשם הרב באוצ"ח, וכמדומה שמדובר בזה בדא"ח בענין הוא משה ואהרן הוא אהרן ומשה". עכ"ל. וראה ספר הערכים-חב"ד שם סק"א (ע' קמח-ט). וש"ג.

(4) ועננא דאהרן . . . חסד דז"א: ראה ע"ח שער כה דרוש ב כללים של חו"ג כלל ז"ח. שער מד ספ"ו.

(5) ובעמוד ענן יומ"ם: בשלח יד, כא. שלח יד, יד.

(6) יומם יצוה ה' חסדו: תהלים מב, ט.

(7) בע"ח שאור החסד אינו מתעבה כלל: כ"ה בכ"מ בדא"ח בשם הע"ח. ונמצא בפרע"ח שער יוהכ"פ פ"ג. וראה גם ע"ח שער לט דרוש ח בתחלתו. וראה זח"ב רכד, ב וברמ"ז ונצו"א שם. רמ"ז לזח"ב סז, א. מק"מ לזח"א יז, א (ד"ה מההוא מחלוקת): לזח"ב דף צג. מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ע' תצג. המשך תרס"ו ע' תקכג ובהנסמן שם. ועוד.

(8) אהבת כללותיך: ירמ"ב, ב, ב.

(9) בר"ה היתה בחי' הנסירה: ראה זח"ג צט, סע"א ואילך. פרע"ח שער ר"ה פ"ב. וראה לקו"ת תבוא מב, ב. סידור עם דא"ח (הוצאת קה"ת תשע"ט) שנדב, ב. שסא, א. שעד, ג ובהנסמן שם בהמ"מ.

תתענן על ה'. ויצחק קארי עליה כל כלי יוצר עליך לא יוצלח.

אר"ש, האי דוד מלכא א"ל בגין דכל זיינין דמלכא וקרבין דמלכא בידוי דדוד אתפקדו. אבל יצחק קאמר גבור בארץ יהיה זרעו וגו'. הון ועושר בביתו וגו'. יעקב אמר אז יבקע כשחר אורך וגו', שאר צדיקייא אמרי ונחך ה' תמיד והשביע וגו'. דוד מלכא אמר כל כלי יוצר עליך לא יוצלח, דהא הוא על כל זיני עלמא אתפקד. זכאה חולקיה דב"נ דזכי לכל האי. זכאה חולקהון דצדיקייא בעלמא דיין ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב ועמך כלם צדיקים וגו'.

(2) כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך: ירמ"ב, ב.

(3) אהר"ן הוא בחי' יסוד אבא: ראה ע"ח שער לב פ"ו. וכ"ה בסה"מ תקס"ה ח"א ע' תכ. [וראה גם עמק המלך שער יג פמ"ט – אבל שם איתא שאהרן הוא הוד דאמא. בכ"מ דמשה הוא נצח ואהרן הוד – ראה זח"א כא, ב. רנו, סע"ב. זהר חדש תשא מד, ג והנסמן בניצוצי זהר שם. מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ג ס"ע תתקנח. וש"ג. ספר הערכים-חב"ד ערך אהרן ביחס למשה סק"ו (ע' קנדה). ובלקו"ש ח"ו ע' 244 מעיר: „בסי' בד"ה מנין לברהמ"ז, דמשה שרשו מבחי' נצח דאבא, ואהרן שרשו מבחי' הוד דאבא, וצ"ע בהוספות לתו"א תצוה

כנודע, וזהו ענין השפעת ה' חסדים לצורך בניינה, להיות הוכן¹⁰ בחסד כסאו, וזהו לשון שכלו"ל שמפרש על אהבת כללותיך דאשתכללו לך. אך לאחר גמר בניינה אז נמשכה הטפה העצמית לצורך היחוד וזווג דשמיני עצרת להוליד השפע לזולתה בבי"ע, ולא לצורך בניינה עצמה כי אם לצורך ההולדה לזולתה, וזהו מ"ש ואעטרו לך כו', וזהו בחי' תכשיטה, תוס' אור שניתנו לה לצורך הזווג דשמיני עצרת כו' כנ"ל. וכ"כ למה, בגין לכתך אחר"י במדבר, זהו בחי' הנסירה דר"ה, שהי' תחלה בבחי' אחר באחור, דבוקים בכותל אחד, וזהו לכתך אחר"י כו' וד"ל.

וזקן ההפרש בין ב' מיני השפעות אלו, שהשפעה של ה' חסדים שלצורך בניינה המה ה' חסדים אור פנימי דאימא שמתלבים בבחי' אור פנימי בתוך הכלים דזו"ן, וה' חסדים שניתנו בסוד תוס' לצורך היחוד המה ה' מקיפים דאימא, והם ה' ענני' דאתכלילן בחד, בעננא דאהרן, שהמה ה' חסדים מקיפים דאימא שמתגלים כאשר בסוכות ישבו ז'¹¹ ימים תחות צלא דמהימנותא, שהצל הוא בחי' חשך וכן הענן מכסה ומחשיך האור כו'. והיינו כמו עד"מ בנפש כאשר מתבונן בגדולתו ית' ומתפעל מההשגה שנתפסת במוחו ממש באהבה ויראה בהתגלות לבו, זהו בחי' המדות הנולדים מן השכל והבינה שנתפסים בתוך הכלי של הלב ממש, וזהו מחיצוניות הבינה אשר מושג ממש בבחי' השגה שמולדת המדות אהו"ר כו', אכן פנימיות בינה הוא עומק המושג שאי אפשר להשיגו כלל, וישת¹² חשך סתרו מפני עומק המושג, לכן גם המדות נעלמים למעלה מהשכל ונק' טורי חשוכא כו'. וז"ס המקיפים דאימא שהם ה' חסדים דאימא שנמשכים בבחי' מקיף בצל הסוכה ועננא דאהרן כו' וכולא חד וד"ל.

ת"ת, בשעתא דב"נ יתיב בצלא דא שכינא פרס' גדפהא כו'. פי', דכמו באצי' נמשכים המקיפים דאימא להיותם חופפים לזו"ן כו', ככה בבי"ע נמשכים המקיפים ממל' דאצי' שנק' שכינתא תתאה, אימא תתאה, להיותם חופפים בצל הסוכות אשר יושבים בני' בבחי' אור מקיף, וזהו פרס' גדפהא וד"ל.

א"ר אבא, כתי' בסוכות¹³ תשבו כו' ולבתר ישבו¹⁴ בסוכות, בקדמיתא תשבו ולבתר ישבו, אלא קדמאי לאושפיו, תניינא לבני עלמא כו' ע"ש עד ובעי למחדי למסכניי כו', וההוא דיתיב בצלא כו' ולא יתיב חולקיהון כו', אשתכח ההוא פתורא דתקיף דלאו דיליה ולא דקב"ה, עלי' כתי' זוריתי¹⁵ פרש חגיכם ולא

(12) וישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.

(13) בסוכות תשבו: אמור כג, מב.

(14) ישבו בסוכות: אמור שם.

(15) זוריתי פרש חגיכם ולא חגי: מלאכי ב, ג.

(10) הוכן בחסד כסאו: ישעי' טז, ה.

(11) ז' ימים . . צילא דמהימנותא: ראה

לקו"ת ויקרא א, ד. סידור עם דא"ח (הוצאת

קה"ת תשע"ט) שפ, ג. שפז, ג. שצא, ב.

חגי בוי'. פי', כי טבע¹⁶ הטוב להיטב, וזהו מדת הטוב דסטרא דקדושה להשפיע לזולתו, דוגמא שלמעלה שמשפיע השפע למטה שאין צריך לעצמו רק להיטב להנפעלים כו', וטבע הקליפה וסט"א כמ"ש לעלוקה¹⁷ שתי בנות הב, וכמו יתוש שמכניס ואינו מוציא כו', ולכן בסוכות בהתגלות המקיפים עליונים למטה צריך למחדי למסכניי דייקא, אכן בצרי עין שמקמציין כו' מסתלקים האושפיון, ועליהם נאמר פרש חגיכ"ם, כדאיתא בגמ' שזהו¹⁸ דוקא ביו"ט ולא בשבת, והטעם, מפני שביו"ט¹⁹ התגלות מוחין דאימא למטה, לכך צריכים למחדי למסכני, אכן בשבת הוא הגבה למעלה מאד נעלה, בחי' מוחי' דאבא, כמ"ש ושמתם²⁰ את השבת כי קדש היא לכם כו', לכך אף שלא נתן צדקה לא יסתלק האור שאינו תלוי באתעדל"ת כו', זולתי ביו"ט דייקא תלוי באתעדל"ת כו'.

ו'א"ר אבא, אברהם קאים כל יומא בפרשת אורחי' לזמנא אושפיון, השתא דמזמנין לוי ולכל צדיקי' ולא יהבין חולקיהון, אברהם קאים מפתורי' וקרי סורו נא כו'. יצחק אמר ובטן רשעים כו'. דוד מלכא אמר ואשלי' דינוי, כמ"ש ויהי²¹ בעשרת הימים ויגוף ה' את נב"ל כי נבל שמו ונבלה עשה על אשר לא קיבלו לדוד לאושפיוא כו'. ואי חדי לאושפיון, אברהם אמר אז²² תתענג על ה', פי', שמתגלה המקיף דחסד דאימא שבו הארת העונג עליון, ולכך תתענג על הו"י כו'. יצחק אמר כל²³ כלי יוצר עליך לא יוצלח כו', פי', יצחק הוא בחי' המקיף דגבורה, שבחסד על זה אומר כל כלי יוצר עליך לא יוצלח, שלא יצליחו עליך כל הדינין ולא ישלטו בך מצד הארת המקיף של הגבורה שבחסד שמגין דוקא משליטת הדינין שלא ישלטו כו'.

א"ר"ש, האי דוד מלכא א"ל, בנין דכל דיני קרבא בידוי דודו אתפקד, אבל יצחק אמר גבור בארץ יהי' זרעו חון ועושר בכיתו כו', דוד אמר כל

16) טבע הטוב להטיב: ראה עמק המלך שער שעשועי המלך בתחלתו. שומר אמונים ויכוח שני ס"ד. תניא שער היחוד והאמונה פ"ד (עט, א). וראה הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע במאמרי אדהאמ"צ קונטרסים ע' ה.

17) לעלוקה שתי בנות: משלי ל, טו.
18) שזהו דוקא ביו"ט: ראה זח"ב פח, ב.
19) וראה תוי"א חיי"ש טו, ד. סידור עם דא"ח (הוצאת קה"ת תשע"ט) רצו, א ואילך. תוי"ח בא קג, ב. קג, ג. ויקהל תיח, ד. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ג ע' א'תקיח. וש"נ.
20) שביו"ט התגלות מוחין דאימא: ראה שער הכוונות דרוש ענין השינויים שבין יו"ט לשבת. פע"ח שער מקרא קדש פ"א ופ"ב. לקו"ת צו יא, ד ואילך. מאמרי אדה"ז אתהלך לאזניא ע' קלו. תקס"ב ח"ב ע' תקנה. תקס"ה ח"א ע' תלה ואילך. ח"ב ע' תשנח. תקס"ו ח"א ע' תיט. סידור עם דא"ח (הוצאת קה"ת תשע"ט) סא, ג ואילך. עד, ג. רנט, ג. רצד, ג. רצו, א. שטו, ג. תלה, ג ואילך.
20) ושמתם את השבת כי קדש היא לכם: תשא לא, יד.
21) ויהי בעשרת הימים: ראה שמואל"א כה, לח. וראה ר"ה יח, א.
22) אז תתענג על הו"י: ישעי' נח, יד.
23) כל כלי יוצר עליך לא יוצלח: שם נד, יז.

כלי יוצר עליך לא יוצלח בגין דכל דינין דמלכא בידוי אתפקדו כו'. פי', קושייתו של ר"ש הוא שהפסוק של כל כלי יוצר כו' לא שייך ביצחק שהוא מקיף הגבורה שבחסד דאימא דאצי' אשר לא²⁴ יגורך רע כו', רק הוא מקור הדינין שלמעלה, ועיקר שלימות פעולת הדין הוא במל'²⁵ דאצי', דוד מלכא כי דינא²⁶ דמלכותא דינא ומלך²⁷ במשפט יעמיד ארץ והוא אשלים דינוי, שנגמר הדין ע"י הדבור עליון, שתגזר אומר ויקם בפועל ממש ע"י שלוחי הדין דבי"ע, אבל בחי' יצחק דאצי' הוא הגבה למעלה מפעולת הדין, רק הוא שרש הדין, לכן דוד מלכא אומר כל כלי יוצר עליך לא יוצלח, מפני שכל דינין דמלכא בידוי אתפקד, לכך נמשך המקיף מגבורה שבחסד שבמל' להגין עליו מכל כלי יוצר כו', אבל יצחק אמר גבור²⁸ בארץ יהי זרעו הון²⁹ ועושר בביתו, היינו כמ"ש מצפון³⁰ זהב יאתה, שנמשך בחי' העשירות בביתו מבחי' מדת³¹ הגבורה דיצחק כו', ולא המקיף להגין מכל יוצר שזה שייך לדוד דוקא כנ"ל וד"ל.

יעקב אמר אז³² יבק"ע כשהר אורך כו'. יעקב³³ הוא אותיות יבק"ע, והוא הארת יסוד אבא המבקייע יסוד אימא להאיר לרחל, מ"ל' דאצי'. והענין של הבקייעה הוא עד"מ בנפש האדם, החכם מופלא כשהשכיל השכלות רבות חדשות רבים מאד אשר אין כלי המוח תכילנו אותם, אזי בוקעים האורות לחוץ להיות נזרק מפיו כמה וכמה עניינים לזולתו, דלא יכיל למסבל לעצור במלין מרבוני האור כו', שאף שההארה המאירה בבחי' הדבור לזולתו אין לה ערך כלל לעצמות כלליות ההשכלה עמוקה שבמוח, אעפ"כ שמץ מנהו יש בה מכלליות האור שבשכל, וזהו ענין הבקייעה, כמשל הכלי שמלאה יין שהכלי מכסה על היין ומסתירו שלא ישפך לחוץ, וכאשר נסדקה הכלי בסדק ובקייעה כל שהוא אזי נוטף ונוזל היין לחוץ בגלוי ושפיכה על הארץ דרך הסדק ההוא, ככה עד"מ למעלה שיסוד אימא מקשר השפע עליונה שלא תתגלה למטה, אכן כשמיתוסף רבוני האור דמוחין דאבא ביסוד דאימא עד אשר לא תוכל שאת, אז נבקע יסוד אימא ומתפשט השפע לחוץ בזו"ן בבחי' גלוי כו'. וז"ס בחי' זווג יעקב ורחל, שיעקב אותיות יבק"ע, שאינו בחי' עצמות יסוד אבא, רק הארתו לכד המבקייע

ואילך (ברע"מ). ז"ח ר"פ תולדות (כו, ג). ובכ"מ.

(32) אז יבק"ע כשחר: ישעי' נח, ח.

(33) יעקב"ב הוא אותיות יבק"ע: ראה ע"ח שער הכללים פ"ח ופ"י. שער לב פ"א. זהר הרקיע לזהר כאן (דף קעז ע"ב בהוצאת קאָרען תקמ"ה). לקו"ת צו ח, סע"ד. מצורע כה, א. אמור לה, ד. שלח לו, ב. מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"ב ע' תרפג ואילך. תקע"א ס"ע סד ואילך. ועוד.

(24) לא יגורך רע: תהלים ה, ה.

(25) במל' דאצי' דוד מלכא: ראה פרדס שכי"ג (שער עה"כ) מערכת דוד. הנסמן במאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ג ע' תתקט.

(26) דינא דמלכותא דינא: גיטין י, ב. וש"נ.

(27) ומלך במשפט יעמיד ארץ: משלי כט, ד.

(28) גבור בארץ יהי זרעו: תהלים קיב, ב.

(29) הון ועושר בביתו: שם קיב, ג.

(30) מצפון זהב יאתה: איוב לו, כב.

(31) מדת הגבורה דיצחק: זח"ג ג, סע"ב

יסוד אימא להאיר בגלוי הדבור עליון שנק' רחל³⁴, עלמא דאתגליא וכמשל הרב שנזרקה מפיו כמה תיבות מההשכלה מצד רבוי אור השכל שלא תוכל הכלי שאת ולעצור במלין כו'.

וזקן יעקב אמר אז יבקע כשחר כו', כי השחר הוא תחלת הבקיעה של האור היום אשר אינו בהיר כ"כ כמו בצאת³⁵ השמש בגבורתה, רק התחלת הבקיעה של האור בעלות השחר, כן יבק"ע אור העליון דיסוד אבא את יסוד אימא בבחי' בקיע"ה בעלמא להאיר לרח"ל, מל' דאצי, הדבור עליון. וכמו שאמר³⁶ מורו ע"ה בענין י"ג מדה"ר שבנפילת אפים שתיכף אחר התפלה, שהוא ענין הבקיעה שנבקע יסוד אימא מרבוי המשכות האורות עליונים שנמשכו ב"ח ברכות דשמונה עשרה עד שים שלום שהוא כנגד יסוד אימא, אז עי"ז נבקע יסוד אימא דלא יכיל למיסבל, ונתגלו האורות למטה, וזהו הי"ג מדה"ר שאומרים תיכף אחר התפלה, ויעבור³⁷ ה' על פניו ויקרא, שיצאו מהעלם לגלוי, שנבקע יסוד אימא, והוא בחי' יעקב שאמר יבקע כשחר אורך כו' וד"ל.

שבנפילת אפים: ראה ג"כ מאמרי אדה"ז תקס"ג ע' קנד.

(37) ויעבור ה' על פניו ויקרא: תשא לד, ו. וראה לקו"ת ר"ה נה, ד. נט, ג. מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"ב ע' תשכג-תשכד. תקס"ה ח"א ע' נג. ח"ב ע' תתכז. תקס"ו ח"ב ס"ע תשיז ואילך. תקס"ז ס"ע קפב ואילך. תקס"ט ע' ריח. סידור עם דא"ח (הוצאת קה"ת תשע"ט) סז, ב. רכו, ד. שלד, א ואילך. שעו, ג.

(34) רחל עלמא דאתגלייא: ראה זח"א קנב, א. קנח, סע"א. זח"ב כט, ב. ע"ה שער ד פ"א ופ"ג. שער כג פ"ד. שער לח, פ"ב. תו"א ויצא כב, ד ואילך. לקו"ת מצורע כז, ג-ד. אמור לח, ד. שלח מד, ג. ועוד.
(35) בצאת השמש בגבורתה: ע"פ שופטים ח, לא.
(36) שאמר מורו ע"ה בענין י"ג מדה"ר

לזכות

החתן התמים אהרן ישראל

וב"ג הכלה מרת חנה ליבא

שיחיו

אורנשטיין

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת

שיזכו להקים בית נאמן בישראל,

בנין עדי עד,

לנח"ר כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

נדבת הוריהם שיחיו

לעילוי נשמת
מרת רחל לאה
בת ר' אהרן ישראל
אורנשטיין ע"ה
נלב"ע
ערב שבת קודש וישלח,
ט"ז כסלו ה'תשע"ז

ת' נ' צ' ב' ה'

